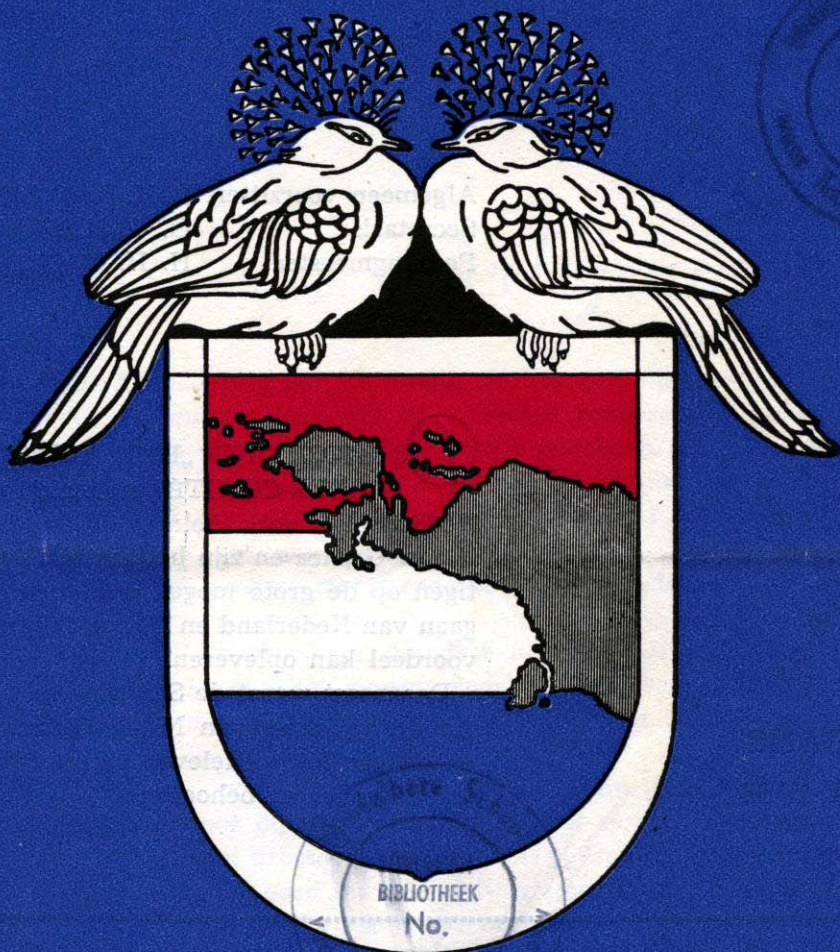

NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

UITGAVE VAN DE STICHTING
„HET NATIONAAL NIEUW-GUINEE COMITÉ”

3e JAARGANG No. 1 – JANUARI 1955

NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

Tweemaandelijks orgaan van de Stichting HET NATIONAAL NIEUW-GUINEE-COMITE

Administratie en redactie:

Bezuidenhoutseweg 17, 's-Gravenhage

Tel. 772756 - Postgiro 550550

Bankiers: Escomptobank N.V.

Algemeen voorzitter: F. H. VAN DE WETERING

Secretaris: G. C. SCHRADER

Penningmeester: H. H. VAN DELDEN

DE STICHTING „HET NATIONAAL NIEUW-GUINEE-COMITÉ” stelt zich ten doel: bij het Nederlandse volk belangstelling te wekken voor Nieuw-Guinea en zijn bewoners; de aandacht te vestigen op de grote mogelijkheden, welke een samengaan van Nederland en Nieuw-Guinea tot wederzijds voordeel kan opleveren.

Daarnaast wenst de Stichting er toe bij te dragen, dat de bewoners van Nieuw-Guinea zich verzekerd weten van het medeleven van het Nederlandse volk in hun noden en behoeften.

No. 1

3e JAARGANG

JANUARI 1955

Het lidmaatschap van de Stichting „Het Nationaal Nieuw-Guinee Comité”, recht gevende op gratis ontvangst van het tijdschrift „Nederlands Nieuw-Guinea”, wordt verkregen door betaling van een contributie van ten minste f 5,— per kalenderjaar.

Afzonderlijke of extra abonnementen: f 5,— per kalenderjaar.

Stortingen voor lidmaatschap of abonnement op postgiro No. 550550 ten name van de Stichting „Het Nationaal Nieuw-Guinee Comité”, Bezuidenhoutseweg 17, 's-Gravenhage.

Minister Luns,
die de Nederlandse zaak
zo sterk bepleitte.

Minister Kernkamp,
wiens begroting door de
Tweede Kamer werd
aangenomen.

1954

was een goed jaar

DE beslissing in de Vergadering der Verenigde Naties genomen om de resolutie van India, strekkende afbreuk te doen aan de volledige soevereiniteit over Nederlands Nieuw-Guinea, af te wijzen, doet ons onuitsprekelijk genoegen. Dat deze afwijzing kon geschieden omdat tweederde van het aantal stemmen tot aanneming nodig was, tempert onze vreugde echter enigszins. Toch moeten wij er niet licht over denken, dat zolang de Verenigde Naties bestaan, het nog nimmer is voorgekomen dat een resolutie, in de politieke commissie met het vereiste stemmenaantal van tweederde aangenomen, door de Algemene Vergadering werd verworpen.

Laat ons Nederlandse Volk begrijpen, dat deze verheugende beslissing, waarbij alle eer dient te worden gebracht aan het enorme voorlichtende werk, verzet door Minister Luns en zijn staf, dan ook medewerking en actieve toewijding vraagt van ons Nederlandse Volk.

Onze Stichting heeft een goed jaar achter de rug. Financiëel gesteund met een belangrijke regeringssubsidie, door giften van met ons werk sympathiserende personen en instellingen, konden wij velerlei arbeid ontplooiën. Ons tijdschrift, algemeen als voorlichtingsorgaan gewaardeerd, ging er goed in: maandelijks steeds nieuwe leden en abonnees, soms tot honderden toe. De afdeling propaganda organiseerde in vele plaatsen propaganda-avonden die hebben geleid tot de oprichting van verscheidene afdelingen. De provinciale organisaties begonnen hun vorm te vinden. De afdeling voorlichting werd voortdurend geraadpleegd en had vaak dankbare resultaten; de Sociale afdeling is bezig aan een nieuw project voor Nieuw-Guinea (het vorig jaar was het de stichting van een kinderziekenzaal te Manokwari).

In December 1954 mocht de Regering haar begroting voor Nieuw-Guinea, de bewindvoerings- en andere regelingen door de Tweede Kamer zien aangenomen. Zo is een financiële- en werkbasis gelegd in overeenstemming tussen Regering en Kamer; de toestemming van de Senaat wordt verwacht.

En wat hebt gij, lezer of lezeres, in 1954 voor Nederlands Nieuw-Guinea gedaan?

Doe het nu en vul de inliggende kaart volledig in: wordt lid of abonnee en ... wek vele anderen op hetzelfde te doen. Dan wordt 1955 ook door U een goed jaar voor Nederlands Nieuw-Guinea.

v. d. W.

Oude en nieuwe vreugde in Wandammen

*Uit duistere machten
naar de bevrijding*

Op verschillende plaatsen langs de kust van Nieuw-Guinea voltrekken zich de veranderingen heel snel. Het feest van de honderdjarige zendingsarbeid in Februari van het volgend jaar zal weer aanleiding zijn voor veel vergelijking tussen oude en nieuwe tijd.

DAARBIJ is heel begrijpelijk en gewettigd de vraag, of sommige veranderingen niet anders hadden moeten en kunnen verlopen. Wordt het oude niet te donker afgeschilderd tegenover het nieuwe? Heeft men vroeger geen vreugde en vreugde-uitingen gekend, die niet verloren hadden behoeven te gaan? Beleefde men vroeger die vreugde niet op eigen wijze aan het samenkomen op feesten, aan eigen zang en dans, aan eigen vormen van rijkdom, die nu verdrongen worden?

Op het Kerstfeest van tegenwoordig ziet men al dat nieuwe bij elkaar. Het is een heel andere gemeenschap, die nu samen feestviert; er zijn heel andere liederen en de rijkdommen, die men zich voor de feestperiode aanschafft zijn niet de oude waardegooier: oude doeken hier, oud porcelein daar, kralen en glasingen en stenen bijlen elders. De nieuwe rijkdom komt uit de toko: kleren, lampen, huisraad.

Men heeft inderdaad vroeger ook samenkomsten van velen gekend, maar het andere daarvan zat niet zozeer in de uiterlijke vormen als in de macht, die de mensen samenbracht. En nu was het zo, dat de opvatting, die men van zang en dans en rijkdom had, voor de Papoea's niet was los te maken juist van die andere macht. Als die macht, of de bezetenheid met die macht mogen wij wel zeggen, wegvalt, wil het met de vormen van vreugde ook niet meer.

Als oude vijanden samen feestvieren

In de Wandammenbaai hebben wij vroeger veel van die overgang kunnen beleven. De overgang naar het Christendom heeft veel Papoea's in het begin van deze eeuw aanleiding tot verbazing gegeven: hoe komt het dat wij als oude vijanden nu in vrede bij elkaar komen en samen feestvieren?

De Wandammenbaai. Jongens komen terug van de visvangst

Deze opmerking is in die tijd dikwijls door de Papoea's spontaan gemaakt. Maar wát is dan toch het opmerkelijke daarvan geweest? Men kwam in de oude tijd toch ook wel samen, al was het veel vaker oorlog dan vrede?

Wij kunnen daar nu wel iets van begrijpen. Leven, rijkdom en vreugde waren vroeger andere dingen. Eigenlijk zat men vroeger naar de vreugde uit te kijken. De Wandammers, evenals vele andere Papoea's waren een zeer pessimistisch volk. Wij hebben dat pessimisme ook bij de christenen kunnen constateren, wanneer ze weer terugschakelden op de oude machten. Wij Papoea's, dachten ze, kunnen blijkbaar niet álles hebben. Je kunt leven en bewegen en plezier maken, maar dan sterf je ook. Daartegenover staat duurzaamheid, rijkdom, waardegooier, maar dat lééft niet. Je hebt óf het een óf het ander: het leven met de vergankelijkheid of de rijkdom met de dood. Je kunt van het een of het ander zelfs zeer veel hebben, als je de geheimen van die machten maar kent. Dat zijn de geheimen van de onderwereld of van de bovenwereld. Je kunt ook met het ene het andere wel een tijdje binden. De waardegooier bijvoorbeeld spelen in de maatschappij de rol van verduurzaming. Ze binden het anders bandeloze leven van de maatschappij. Daardoor zijn ze ook het symbool van het conservatisme. Is men zo ver, dat men de waardegooier wegwerpt en overgaat op de westerse rijkdom, dan is dat het einde van het conservatisme en breken alle gevaren van de ontbinding los.

Maar het was dus vroeger zo, dat men een klein beetje leven in spanning bijeen hield en dat men óf het leven óf de binding er van langs magische weg trachtte te vermeerderen. Dat was de Papoeese religie. Maar men zat uit te kijken naar de vreug-

de, die men niet maken kan maar die men krijgt. Men kon naar de doden in hun andere wereld gaan, om daar geheime kennis en macht op te doen; men kon de hemel dwingen om heersende macht af te staan, maar de vreugde waar men naar uitkeek was het samenkomen en tot één worden van alle dingen, van alles wat uit elkaar lag: de doden zouden terugkomen tot de levenden, hemel en aarde zouden bij elkaar komen, er zou leven komen zonder vergankelijkheid en rijkdom zonder dood. Men is er hier of daar ook wel toe gekomen de rijkdommen van de westerlingen te prefereren boven de oude waardegoederen, omdat men in die westerse goederen die levende rijkdom meende te zien.

Vreugde wist de veten uit

Men heeft mij in de Wandammenbaai tussen 1920 en 1930 eens een verhaal verteld, dat alle sporen had van een ooggetuigeverslag. Het gebeurde was trouwens voorafgegaan aan een pokkenepidemie, dus niet zo heel lang geleden. In dat verhaal kwamen alle Wandammers bij elkaar. De verwachte vreugde wiste de veten uit. Een vermiste man was op het strand aangespoeld en had beweerd, dat hij drie dagen bij de doden was geweest. Nu was hij een Sjen geworden, een Heer, die het heil mocht verkondigen, namelijk dat de doden zouden terugkomen en dat het duurzame leven zou aanbreken. Alle Wandammers kwamen samen en gingen kamperen op een groot alang-alangveld aan de voet van het Wondiwoi-gebergte. De doden zouden uit de bosrand komen. Dagenlang wachtten de mensen. De voorraden raakten op. Men raakte uitgeput van het dansen en zingen. Maar de doden kwamen niet. Diep teleurgesteld ging men uiteen en niet lang daarna brak een pokkenepidemie uit.

En eigenlijk blijkt het altijd zo geweest te zijn: als men samenkam was het steeds in een toestand van spanning. En als men daarbij in vreugde scheen te verkeren, was dit een soort kramp of roes, waarin men probeerde te beleven, wat men van de heilstijd, die nooit kwam, verwachtte.

Bij de later gekomen christelijke feesten ontbrak de roes en de spanning. Dit was inderdaad iets nieuws. Hier ging het niet om het tot één worden van de twee uit elkaar gevallen goddelijke machten van de wereld, van leven en dood, maar hier gaf de Schepper van hemel en aarde Zijn vreugde. Het ging ook niet om de roes of kramp van een onmogelijke éénheid, maar om het vinden van **gemeenschap**.

Heel frappant hebben wij dat verschil eens beleefd, tussen die oude vreugde op de pessimistische ondergrond en de nieuwe Kerstvreugde.

Het liep in het dorp Miei, waar we woonden, tegen het Kerstfeest.

We vonden, dat we eens een proef moesten nemen met het zingen van oude Papoeese melodieën in de kerk, zoals dat ook in andere zendingsschillen wel werd gedaan. De samenkomst bij de kerstboom was een mooie gelegenheid daarvoor. Een kring van wat oudere mannen zou om de kerstboom gaan zitten en ze zouden om beurten een geïmproviseerd lied aanheffen. Het zouden natuurlijk religieuze liederen zijn. Dat is wat anders dan het profane gezang van de roeiers in de prauw. Die roeliederlieden zijn nog levend en die zijn ook dikwijls vol van plezier. Maar het serieuze lied reikt dieper.

Een tragisch ondergaande figuur....

Toen op het Kerstfeest het moment van het Papoeese gezang was aangebroken, kwam er dadelijk een beklemming over alle aanwezigen. De gezichten van de zangers hadden ook een andere trek gekregen. Ze waren nerveus. Tijdens het zingen nam de spanning toe. De zangers kwamen in een roes. De Bijbelse onderwerpen, of liever fragmenten van onderwerpen die ze bezongen, verloren hun glans en kregen een dreigende, mythische kleur. De Gebruiskruisigde, die bezongen werd, was niet de Verlosser, maar een tragisch ondergaande figuur, die zich tegenover zijn moeder verontschuldigde: Moeder, ween niet, wees niet boos, Judas heeft mij verraden. Dit was niet het Evangelie dat werd uitgezongen, maar een heidense mythe, met al het pessimisme daarvan, met al de onoverwonnen spanning tussen leven en dood.

Toen de mannen klaar waren, veegden ze zich het zweet van het gezicht en slopen ze naar buiten. In de kerk was een vreemde stilte.

Na de samenkomst hoorden we, dat de mannen zich vóór het gezang eerst in een roes gedronken hadden met sagoweer!

Op de westelijke oever van de Wandammenbaai ligt Dusner. Daar heeft men het uitzicht op het imposante Wondiwoi-gebergte

KERSTFEEST BIJ DE ASMATTERS

Jakai wordt nooit weer een groot man

HIJ zou een groot man zijn geworden. Maar nu ik hier ben mist hij zijn kansen", zei pastoor G. Zegwaard, die mijn blik gevolgd had. We zaten in de snel dalende schemer nog even voor de hut, welke de pastoor zijn pastorie noemt, en keken naar de weinige mannen, die nog bij de rivieroever rondscharrelden.

Straks zouden ze in hun prauwen afdruipe naar Sjoeroe. Het was die dag feest van de pastoor geweest. Iedereen van een beetje aanzien was in de kerk. Daarna was er rijst voor de kinderen en wat tabak voor de ouderen. Altijd veel te weinig tabak. Mistroostig drentelden nog enkele tabakvrienden rond de pastorie.

De pastoor wist dat ik gindse Asmatter „de man met de vlamme-nde ogen" noemde. Groot en ongewoon fel stonden die ogen in een vermetel gezicht. Hij droeg zijn voorhoofdsband van Koeskoesbont als een kroon. Op zijn gesperde, glimmende borst

hing een ketting van hondentanden. Verder was hij uitdagend naakt tussen zijn naakte stamgenoten.

Sjoeroe betekent „eerste bocht van de rivier." Die rivier is de Octoemboewee, welke tezamen met de Lorenz en de Noord West-rivier langzaam en breed in het modderwater van de Flamingo-baai uitstroomt. Vanuit die „eerste bocht van de rivier" werd van oudsher verbeterd gevochten met de dorpen in de omtrek. De nabije Jamew-groep werd uitgemeord. Jakai, de man met de vlamme-nde ogen, zou een groot man van zijn clan zijn geworden als dat zijn voortgang had kunnen vinden. Eens schoot Jakai er zijn leven bijna mee in, overrompeld door een overmacht. Hij werd gespaard omdat hij in het strooien rokje beet van de vrouw van een zijner tegenstanders. De pastoor heeft een grimmig genoegen hem daar wel eens aan te herinneren. De pastoor is een reus en Jakai kan enkel maar

nijdig worden als de pastoor voor zijn neus op wat stro gaat staan bijten. Er valt weinig méér te doen dan zich te schamen. Jakai zal met vechtpartijen en koppensnellerij nooit meer een groot man kunnen worden.

De pastoor vertelt me dit en wordt af en toe onderbroken door het luidkeels gekwaak van een aantal kikvorsen, die in het moeras onder de vloer de slijk-springers gezelschap houden. Waar de zon onderging is nu een wilde rode en groenblauwe gloed ontstoken, welke de glimmende modder langs de rivier een violette weerschijn geeft. „Het schaamrood van de vrouw" zeggen de Asmatters, die alles in het erotische trekken. Zo gaat nu de eerste Kerstdag van 1953 voor ons eindigen.

Uiterlijk een schriel feest.

Het was een schriel feest want al was de toeloop zo groot, dat men tegen elkaar gehurkt zat tussen de schuttingen van de

Hoeveel vreemde elementen het Kerstfeest dan mag hebben, in elk geval beseft men, dat de vreugde er van geen bezetenheid is van een oude macht, maar dat er de vreugde van de bevrijding op uitgezongen kan worden.

En de grote veranderingen van de nieuwe tijd, die voor de Papoea's en hun maatschappij heel ernstig zijn, kunnen alleen in goede banen komen, wanneer de oude machten vervangen worden door een nieuwe Geest. Bij de nieuwe vreugde van het Kerstfeest, die men niet moet verachten omdat ze soms zo „onpapoe's" en zo naïef is, vindt men ook een andere Geest en een nieuwe verantwoordelijkheid, die tegenover al de gevaren van de overgangstijd van onschatbare waarde zijn.

J. S. KIJNE.

De zendingspost MIEI ligt op de helling van het Wondiwoigebergte, met een prachtig uitzicht over de Wandammenbaai, naar het Westen

kerkhut, we mochten niet hopen op maar enig begrip voor wat zich aan het armelijke altaartje afspeelde.

De pastoor stond daar heel eenzaam bij de viering van het Kerstmysterie, het geheim van de menswording, van de liefde en vernedering tot het uiterste. Gods glorie straalde nog niet door de nacht van de Asmat. Misschien zal in het hart van de een of ander een lichtspoor zijn geweest. De genade Gods gaat immers haar eigen ondoorgrondelijke wegen.

Een werkelijk alles overstralend begrip, dat kon immers niet. De pastoor was nog maar een jaar hier. Iedere morgen blaast hij op de snelhoorn. Dan dringt het somber geloei door het oerwoud heen tot in het dorp Sjoeroe, als een maanroep dat de kinderen worden verwacht.

Later staat de Papoea-catechist voor het joelende jonge goed, dat de eerste boomstammen in de kerk bezet. Er wordt dan wat gezongen en gebeden. Middelerwijl buigt de pastoor zich over zijn aantekeningen. Hij is de enige blanke, die wat méér weet over die grote geuchte en gevreesde stam van de Asmatters. Geleidelijk dringt hij al tastende door in de gedachten- en gevoelswereld van deze primitieve halfnomaden. Het zijn donkere raadselachtige diepten waarvoor hij dikwijls staat. Hoopvol speurt hij naar het moment, waarop hij zeggen kan: „zoals gij hier gedacht hebt, zo denk ook ik en hoort nu de blijde boodschap, welke hierbij aansluit en welke ik U kom brengen.”

Een wereld, die te wankelen staat.

Er staat nu een wereld te wankelen, de wereld van de grote, trotse Asmatstam. Terwijl de pastoor zit te prutsen met zijn petroleumvergasser volg ik mezelf weer op onze prauwtocht naar de gebieden rond de geweldige monding van de Eilandenrivier. Ik denk aan Nasi, de houtsnijder van Amborip, die met behulp van vier anderen bezig is een stel bisjpalen te snijden, bestemd voor het eerstvolgende initiatie-ritueel. Maandenlang werkt hij daaraan. Hij gebruikt daarbij een grote platgeslepen spijker als beitel, maar als klopper heeft hij een stenen bijl in de hand. Zijn voorgangers zullen wel enkel de stenen bijl hebben gebruikt om een zo waardevol ritueel voorwerp als een bisjpaal te snijden. De stenen bijl wordt met eindeloos geduld vervaardigd door twee geschikte

rolkeien uit de rivier tegen elkaar te kloppen tot er een snijvlak is ontstaan en de bijl zijn goede gladde ranke model heeft. Die rolstenen, zo denkt de Asmatter, worden door een geheimzinnig wezen tijdens onweer in de rivier geslingerd. Straks zal er twijfel komen in de ziel van Nasi, zal hem de lust ontzinken bisjpalen te snijden. De Papoea is er aanvankelijk immers zo haastig mee zijn rituelen te laten vallen als hij met onze wereld in aanraking komt.

Ik zie weer de zware kop voor me van de houtsnijder in Auwoes, de duistere, troebele, norse uitdrukking van een gezicht, dat de laatdunkende haat ten opzichte van die vreemde, over-

rompelende wereld nauwelijks kan verhelen. In een der wrakke mannenhutten ligt zijn werk, twee bisjpalen van een woeste, barbaarse, verschrikkelijke schoonheid. Zijn dorpsgenoten hebben om een catechist gevraagd. Of vroegen ze eigenlijk om tabak en bijlen? In elk geval willen ze niet onderdoen voor naburige dorpen, waar de pastoor een catechist heeft geplaatst.

De eerste Kerstdag in Agats verstrikt voor een dag, waarop Sjoeroe zelf feest viert ter inwijding van een nieuwe mannenhut. We komen daar aan, terwijl de trommen, welke al de hele morgen hun donkere strakke rythme door het oerwoud joegen,

In de mannenhut van Amborij's snijdt Nasi aan de top van een der bisjpalen, welke een jaarvogel voorstelt

zwijgen. Het is die dag feest voor de vrouwen van het dorp, die vanaf de morgenschemering in het nieuwe mannenhuis bijeen zijn gekomen om te dansen. Als we in de dichtbezette lange ruimte naar een plaats zoeken, zien we hun ogen onverschillig en stug op ons gericht. Het zijn zonderlinge opgeverfde tronieën, die ons vanonder huiven van witte kakatoeveren, papillotten van sagovezel en vellen koeskoesbont aanstaren. Als we langs de dicht opeen gehurkte vrouwen heenstappen kan ik de idee niet van me afzetten, dat we als indringers en spelbrekers worden beschouwd.

Uren lang stampen en wiegelen.

En dan begint een urenlang stampen en wiegelen van bruine zwetende lichamen, waarbij de kostbaarheden van de stam worden meegedragen: stenen bijlen, ijzeren hakmessen, dolken van mensenbeenderen. De trommen kloppen strak het felle ritme af als begeleiding van een lied, dat uit afzonderlijke kreten en

schreeuwen bestaat. Deze dansen, of ze oud en vervallen zijn of jong, ondergaan met een beklemmende ernst het geweld van een oerwoudritus, waarvan de herkomst in een nacht van eeuwen verborgen is. De zin ervan kan ons niet ontgaan. De pastoor verstaat hoe een der oudere vrouwen de andere op hitst omdat het om de vrouwenruil gaat. Het steeds herhaald gezang duidt op koppensnellerij, kern van een cultus van levenskracht.

De volgende dag staat het hoofd van Sjoeroe mismoedig voor ons. Men heeft geen zin meer in verdere feestelijkheden. Terwille van onze tegenwoordigheid had men de vrouwendans niet uitgevoerd zoals het gebruik dit eiste. De vrouwen der bloedvrienden hebben geen koppels gevormd. Bij de uitdeling der sagolarven heeft het dorpshoofd Warsekome een onverstaanbare toespraak gehouden in plaats van dat de drie felste koppensnellers hun bloedige daden hebben uitgeroepen, gelijk het ritueel dat wil.

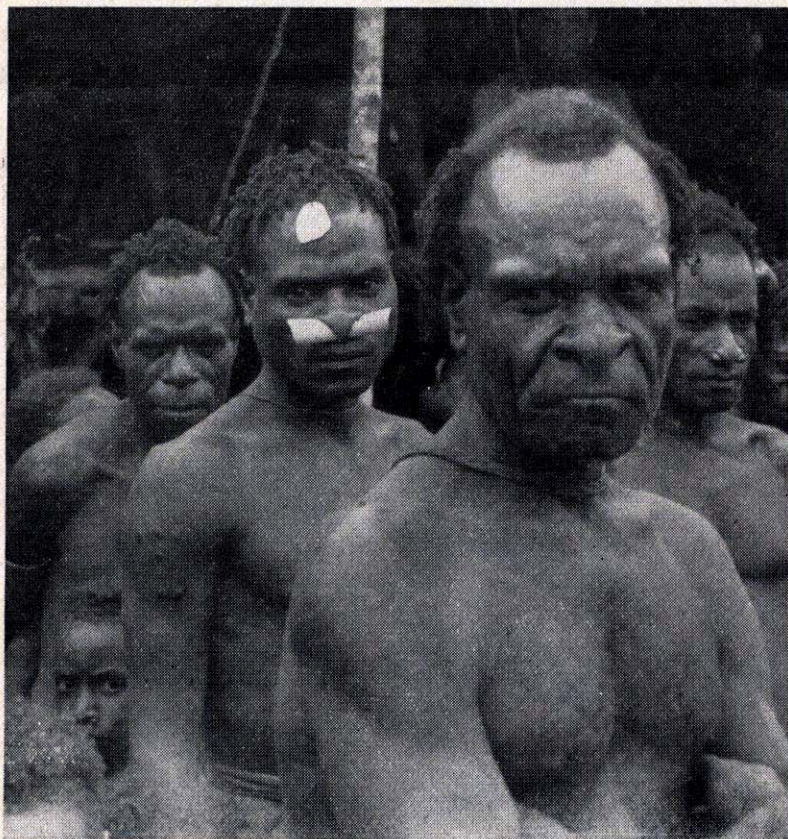
Het feest is in lusteloosheid verkwijnd.

Er staat een duistere, meedogenloze wereld op instorten. De wereld van de Asmat. Hoe oud die wereld is en hoe ze zo geworden is, is een fascinerend raadsel. Wij twintigste-eeuwers klagen over het verschijnsel van de massificatie, nu miljoenen onzer onder de dwang der omstandigheden tot een eenheidstype worden. Als ergens menselijke wezens onder de dwang van rituelen en gewoonten en omringd door een vijandige rimboe geen kans hadden uit te stijgen boven een leven, dat door angst en sexualiteit wordt beheerst, dan is het bij deze stammen aan de norse modderkust van Zuid Nieuw-Guinea.

Hier vergaat een strenge, wrede wereld. En dadelijk daarop dreigt het gevaar, dat een diepe mismoedigheid deze primitieve zielen bevangen zal, zoals overal werd opgemerkt waar primitieven in aanraking kwamen met levens- en denkwijzen, welke de hunne niet zijn. Een neerslachtigheid zo diep, dat ook fysieke nadelen er het gevolg van zijn. Het verschijnsel behoeft dus werkelijk niet te verbazen.

Nu ik deze herinneringen aan een wonderlijk Kerstfeest neerschrijf herinner ik me dat dezer dagen een aantal artsen uit de gemeenten.... Coevorden, Hardenberg en Gramsbergen gerapporteerd hebben over een ongewone toename van nerveuse en psycho-somatische klachten en dit verschijnsel toeschrijven aan een overrompelend snelle maatschappelijke ontwikkeling van het betrokken gebied, dat voordien in zijn geïsoleerde staat een geheel ander patroon van levensnormen had.

Ook de mens van de twintigste eeuw is onderhevig aan psychische inzinkingen als innerlijke twijfel zich van hem meester maakt. Spengler's „Untergang des Abendlandes" vond weerklank in de fin de siècle-atmosfeer van na de eerste wereldoorlog, gelijk het existentialisme de filosofische uitdrukking werd van de geestelijke ontreding na de catastrofe van de tweede wereldkrijg. Een Amerikaanse medicus, die onlangs in een boek nog weer eens vooropstelde, dat emotionele gestoorden bijna altijd bijdragen tot neiging tot ziekte, komt daarin tot de verbijsterende uitspraak, dat volgens deskundigen 80 procent van de bevolking der Verenigde Staten de hulp van een psychiater nodig zouden hebben.

De houtsnijders van Anwoes bij een der mondingen van de Eilandenrivier temidden van dorpsgenoten

Pastoor G. Zegwaard M.I.C., met drie vrouwen van Sjoeroe opgesierd voor het dansfeest. De middelste vrouw draagt als hoofdvrouw voor het dorpsfeest Wusekomen, een groot koppensneller, het koppensnellerseembleem op de borst

Kan men zich dan nog verwonderen over het verschijnsel der morele depressie bij primitieven, die onverhoeds staan tegenover een totale verandering van levensnormen? Onontwikkeld is de ontmoeting met het westen. Ze wordt fataal als wij hen niet een nieuwe levensinhoud kunnen schenken, waardoor zij ondanks alles de vrede met zichzelf kunnen herstellen. De beslissing ligt in de overwinning van het christendom. Het burgerlijk bestuur kan de pax Neerlandica brengen: orde, rust, veiligheid en betere levensomstandigheden. Verandering der uiterlijke omstandigheden zonder dat de kerstening de primitieve mens innerlijk weerbaar maakt kan dezen niet redden van ontmoediging en twijfel. Het besef dat onze beschavingstaak in Nieuw-Guinea staat of valt met de kerstening dient bestuur, missie en zending samen te brengen tot een nauwe en respectvolle samenwerking.

Daarbij moet ten overstaan van de Papoea het „vrede op aarde aan allen die van goeden wille zijn” zeker bewaarheid zijn. Onze inspanningen in Nieuw-Guinea

moeten geïnspireerd worden door het woord van de profeet: „Een Licht zal Hij zijn voor zijn volk in duisternis, een Licht ook ter verlichting van de heidenen.” Begrijpen wij hoe zeer dit woord ons lot met dat van de heidenen samenvat? Onze eigen innerlijke bereidheid om het Licht te ontvangen en de toekomst van hen,

de heidenen, die door middel van ons woord en vooral ons voorbeeld de blijde boodschap moeten ontvangen?

G. J. BERTELS.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEID

Er zijn er nog altijd onder ons, die zich afvragen welke „voor-delen” Nieuw-Guinea nu eigenlijk voor ons oplevert.

Ook in het Voorlopig Verslag betreffende de begrotingen van Nieuw-Guinea is deze vraag gesteld.

De Regering heeft er o.a. het volgende op geantwoord:

Met zeer vele andere leden is de Regering van oordeel, dat men een overdreven beeld van de situatie geeft, wanneer men zou stellen, dat de positie van Nieuw-Guinea geheel beheerst wordt door de wereldpolitiek in het algemeen en de Aziatische en Pacificpolitiek in het bijzonder. De Regering kan dan ook niet toegeven, dat het meer zou liggen op de weg van Australië, de landen van het Anzus-pact en die van het Zuid-Oost Azië-pact om zich te interesseren voor de status van Nieuw-Guinea dan op de weg van Nederland.

Door de loop der historie rust op Nederland met betrekking tot de ontwikkeling van land en volk van Nieuw-Guinea — onafhankelijk van de in het Voorlopig Verslag gestelde vraag, welke Nederlandse belangen gediend zijn met het handhaven van een positie, welke Nederland zonder voordeel te bieden betreft in de Aziatische conflicten — een eigen verantwoordelijkheid, die niet met anderen kan worden gedeeld en ook niet op anderen kan worden afgewenteld.

HET GAAT NU OM DADEN!

Een dame, verontrust door de infiltratie op Nederl. Nieuw-Guinea, zond Minister Staf f 100,— als bijdrage voor versterkte defensie van ons Overzees Rijksdeel. Zij stelde daarmee een daad die als voorbeeld was bedoeld. Hulde!

Inmiddels weten wij niet of Minister Staf, die over ongeveer 25 % van de belastingopbrengst van de Nederlandse Staat beschikt, financiële particuliere steun nodig heeft. Maar de daad

van deze dame zal Zijne Excellentie zeker een aan-sporing zijn.

Wie over een financiële daad denkt, zende ook ons een bedrag voor onze propaganda en voorlichting. Elke Nederlander moet het weten dat Nederl. Nieuw-Guinea aller belangstelling en medewerking dringend behoeft.

Het gaat om
ONS NEDERLANDS
OVERZEES RIJKSDEEL!!

WAAR DE KARAKTEREIGENSCHAPPEN BESLISSEND ZIJN

Het militaire leven op Nieuw-Guinea

door G. TEN CATE, Luitenant Kolonel der Infanterie
voormalig Chef van de Staf Landmacht NIEUW-GUINEA.

BIJ mijn vertrek van NIEUW-GUINEA, enkele maanden geleden, legde ik aan het slot van mijn afscheidsrede, op het Stafkwartier van de Landmacht aldaar, de volgende getuigenis af.

„Het gaat niet aan een heilwens uit te spreken over de toekomst van de Landmacht NIEUW-GUINEA. Deze Landmacht is niet doodgeboren; zij zal straks weliswaar kort, doch intens hebben geleefd; haar geest zal blijven voortbestaan; Leve de Landmacht NIEUW-GUINEA.”

Wat, geachte lezers, is de betekenis van dit alles.

Waarom sprak ik daar zo somber. Wat is en was er toch gaande met die Landmacht daar ver overzee. Wel, de taak van de Landmacht NIEUW-GUINEA als deel van de KONINKLIJKE LANDMACHT is nagenoeg beëindigd, omdat de Mariniers de eer is te beurt gevallen deze taak over te nemen.

Zijne Excellentie de Minister van Oorlog heeft daarbij uitdrukkelijk verklaard, dat deze overname geen gevolg is van minder goede prestaties van de Landmacht; integendeel voor de verrichtingen van deze Landmacht had de Minister niets dan lof. Het ligt niet op mijn weg noch in mijn voornemen om in te gaan op de motieven die aan de Regeringsbeslissing ten grondslag hebben gelegen, evenmin om een beschouwing te wijden aan de wijze waarop men zich denkt dat de Mariniers de taak, waarschijnlijk in enigszins gewijzigde vorm, zullen kunnen en moeten overnemen.

Het ligt slechts in mijn bedoeling iets te zeggen over het militaire „leven” op NIEUW-GUINEA.

Reeds lang voor de Souvereiniteitsoverdracht aan Indonesië in December 1949, werd het noodzakelijk geacht het herstel en het handhaven van orde en rust op NIEUW-GUINEA geheel in eigen hand te nemen. Daartoe werd het ondermeer nodig geoordeeld, onderdelen van het voormalige, door oorlogsgeweld ernstig gehavende, doch geestelijk

grotendeels ongeschokte Koninklijk Nederlands Indonesische Leger derwaarts te zenden. Met de problemen in Indonesië en een nieuwe gezonde toekomst voor ogen, besloten velen aan de oproep gehoor te geven. En zo vertrokken in de tweede helft van 1949 vele beroepsmilitairen met hun vrouwen en kinderen en een aantal verpleegsters door de lucht, maar vooral over zee per transportschip vanuit Indonesië naar het voor de meesten nog onbekende Nieuw-Guinea, niet om het vege lijf te redden, doch om te „dienen” in een tropisch land, onder omstandigheden die het leven in het goede oude Indië zouden benaderen, onder de zon die velen van hen van kindsbeen af had gediend en lief was geworden.

Een bijzonder zware tijd.

Deze eerste troepen wachtte een bijzonder zware tijd, omdat veel van de rijkdom, door de geallieerden achter gelaten, was verdwenen of vergaan, dan wel door omstandigheden niet beschikbaar kon komen en daarom met niets iets tot stand moest worden gebracht.

Hoezeer de eerste troepen ook waren teleurgesteld over hetgeen zij vonden, of beter gezegd niet vonden, zij beten zich vast aan hetgeen er van hen werd verlangd, PRETENTIELOOS. Weliswaar liet de verzorging van deze troepen noodgedwongen, aanvankelijk alles te wensen over, maar de militairen en verpleegsters waren met hart en ziel gegaan en zouden met hart en ziel blijven.

Het overgrote deel is gebleven. Nochtans waren deze eerste contingents, met inbegrip van een 120-tal Papoea-militairen, ontoereikend om een organisatie op te bouwen, in staat om de opgelegde taak te vervullen. Het werd noodzakelijk aanvullings- en aflossings-detachementen uit Nederland te zenden, teneinde een behoorlijke taakvervulling mogelijk te maken. En zo geschiedde.

Schuldwach in oerwoud

Vreemde vogels kwamen en gingen

Tal van Nederlandse militairen hebben in de afgelopen jaren, na de eerste oefening in Nederland te hebben doorlopen, de stoute schoenen aangetrokken en hun verdere diensttijd bij de Landmacht Nieuw-Guinea doorgebracht. Vreemde vogels hebben wij daar zien komen en gaan, lieden die dachten iets van de wereld te zien, avontuur te zullen beleven of — doch dat waren er gelukkig niet veel — hoopten zich te kunnen onttrekken aan problemen waarmee zij in Nederland te kampen hadden.

De Landmacht Nieuw-Guinea, met de staf te IFAR (het voormalige hoofdkwartier van de Generaal Mac Arthur, temidden van bergen gelegen op 300 meter hoogte, rond 40 kilometer van

HOLLANDIA-Haven) had tot voor kort zes vaste detachementen aan de kust van Nieuw-Guinea verspreid, te weten te HOLLANDIA-HAVEN en MANOKWARI op de Noordkust, te SORONG op de Westpunt van de VOGELKOP, te KAIMANA en FAK-FAK op de Z.W.-kust en te MERAUKE geheel in het Zuid-Oosten nabij de Australische grens.

Wanneer men zich de enorme afstanden en de uiterst slechte verbindingen realiseert, zal het duidelijk zijn dat deze detachementen grote zelfstandigheid moeten bezitten.

Het zal echter ook duidelijk zijn dat, in een land waar op het gebied van verzorging nagenoeg niets te krijgen is, de Staf ononderbroken en tijdig voor de bevoorrading uit Nederland heeft zorg te dragen. Deze bevoorrading richt zich op wapens en uitrusting, auto's en radioinstallaties, tandenborstels en bulldozers, lichtagregaten en waterleidingbuizen, kinderspeelgoed en levensmiddelen (in blik) medicijnen en ijskasten, kortom op alles wat de mens levende, al dan niet in gezinsverband, nodig heeft om te leven en te werken en op alles wat een leger nodig heeft voor de taakvervulling. Dat kinderspeelgoed stelde Sint Nicolaas eens voor een groot probleem. De goed heilig man was op 5 December present, doch het schip met zijn bagage was nog niet aangekomen; op 20 December wist de Sint echter ten genoegen van de kinderen, aan zijn verplichtingen te voldoen. Hij heeft zijn gezicht niet verloren doch.... het scheelde niet veel.

Een beperkte taak.

De taak van de Landmacht Nieuw-Guinea is beperkt.

Men heeft deze taak wel eens willen vergelijken met die van het vooroorlogse Koninklijk Nederlands Indische Leger, waarbij de nadruk werd gelegd op de handhaving van orde en rust in eigen land. Deze vergelijking gaat niet op, omdat de handhaving van orde en rust op Nieuw-Guinea, in eerste aanleg in handen is gesteld van het Gouvernement met het rechtstreeks daaronder ressorterende politie-apparaat; de Landmacht Nieuw-Guinea heeft in dit licht door aanwezigheid, houding en optreden, slechts een preventieve, nochtans belangrijke taak.

In noodgeval, op verzoek van de Gouverneur, ziet de Landmacht Nieuw-Guinea zich echter, in de vorm van het leveren van militaire bijstand, daadwerkelijk gesteld voor de taak om orde en rust te herstellen.

Bovendien dient niet uit het oog verloren te worden, dat het voormalige Indische Leger een integrerend deel vormde van het vroegere Nederlands Indië, terwijl de Landmacht Nieuw-Guinea een vanuit Nederland gedetacheerd onderdeel van de Koninklijke Landmacht vormt, waarvan de individuen bestemd zijn om na verloop van tijd naar Nederland terug te keren.

Hoofdtak van de Landmacht Nieuw-Guinea is om, in samenwerking met de Koninklijke Marine alle pogingen door vijandelijke elementen van buitenaf ondernomen om, waar dan ook, het Nederlandse grondgebied te betreden, met alle haar ten dienste staande middelen te verijdelen, dan wel eenmaal gelande en eventueel diep in het land geïnfiltreerde ongewenste gasten, ongeacht de numerieke sterkte, op een geëigende wijze onschadelijk te maken. De taakvervulling brengt een hoge graad van paraatheid met zich, alsmede vanzelfsprekend de noodzaak om de training van de troepen te richten op de specifieke taakvervulling.

Zelfrespect en zelftucht zijn hoogst belangrijk.

Deze training nu, tezamen met het leven in de uiterst eenzame garnizoenen, verleent aan het soldatenleven op Nieuw-Guinea een uitzonderlijk karakter. Meer dan normaal wordt een wissel getrokken op het zelfrespect en de zelftucht van de ongehuwden of van hen die gehuwd zijnde, niet het voorrecht genieten in gezinsverband naar Nieuw-Guinea te zijn uitgezonden.

Eenzaamheid en verveling zijn namelijk de grootste vijanden van de moraal en het moreel. Grote aandacht dient derhalve te worden geschonken aan de vrije tijdbesteding.

Het is echter geen eenvoudige zaak om dag in dat uit, maand in maand uit, pak weg een paar honderd mannen bijeen in een kampement, in de vrije tijd „ bezig ” te houden.

Veel moet aan betrokkenen zelf, aan het zelfrespect van betrokkenen, worden overgelaten. Ik bedoel niet zonder meer het respect dat de mens in beginsel voor zich zelf heeft; dat is in de regel heel wat; er zijn heel wat lieden die over zoveel eigenwaan beschikken, dat zij van verwaandheid uiteenbarsten.

Het gaat om eigenschappen, karaktereigenschappen veelal, die — door de mens gebruikt of misbruikt — bepalend zijn voor de levensopvattingen, de levenswandel, voor de wijze dus waarop het individu denkt de levenstaak te moeten en te kunnen vervullen en volbrengen.

Ontelbare malen per dag wordt de militair op Nieuw-Guinea, ongeacht de rang, geconfronteerd met het wezen van het zelfrespect, of beter gezegd met de neiging om het daarmee niet zo nauw te nemen. Dit zelfrespect is, daar ver overzee, uitermate belangrijk, omdat het „moreel”, een der peilers van een leger, met de mate van het zelfrespect staat of valt.

Een leger moet namelijk niet slechts kunnen, maar ook willen vechten wanneer dat onverhoopt nodig is. Het behoeft geen betoog, dat juist in de geschetste overgevoelige gemeenschappen, de Commandant en de kameraad het zelfrespect en derhalve het moreel sterk ten gunste of ten ongunste kunnen beïnvloeden.

Groepsgeest, discipline, vertrouwen in de leider en — voor de militair uiterst belangrijk — de belangstelling van het volk voor de soldaat — geven, indien dit alles positief is, de militair steun bij de opbouw, bij het aankweken van zelfrespect.

Ik heb iets lang over dit zelfrespect uitgeweid, omdat dit bepalend is voor de mate van bruikbaarheid van de soldaat op Nieuw-Guinea.

De militair die op Nieuw-Guinea in de juiste zin zich zelf respecteert, kent daar geen problemen. Hij weet zich zelf bezig te houden en strekt zijn kameraden, ja zelfs zijn meerderen tot voorbeeld.

Tal van dit soort militairen heeft de Landmacht Nieuw-Guinea in haar gelederen. Zij vormen door ijver, toewijding en plichtsbetrachting niet slechts de kern bij de uitoefening van de dienst, doch zij zijn, ongeacht hun rang, de ware leiders, de gangmakers bij het oplossen van het moeilijke vraagstuk om een militaire gemeenschap „ bezig ” te houden in de vrije tijd.

Tot zover. Ik heb niet de pretentie in deze beknopte beschouwing volledig te zijn geweest; het leven van de soldaat kent nu eenmaal tal van facetten; ik heb slechts getracht, door het doen van een greep, een tipje op te lichten van de sluier die voor velen hangt over het militaire leven op Nieuw-Guinea.

Oliebollen bakken

In Seroei, temidden
van gladde graskazons
en bloeiende canna's,
liggen
de gebouwen
van het Opleidingscentrum
der Evangelische
Christelijke Kerk
op Nieuw-Guinea.
Hier wonen en studeren
enige tientallen
jonge Papoea's.
Zij worden voorbereid
op hun toekomstige taak:
het geven van leiding
aan de christelijke gemeenten
in de vele
Papoeese dorpen.

Papoease studenten vieren Kerstfeest

Een enorm stuk werk wordt verzet

EEN zeer belangrijk onderdeel van dit opleidingswerk vormt de praktische oefening der leerlingen in allerlei taken, die zij in de toekomst zelfstandig zullen moeten kunnen vervullen.

De maanden, die aan de viering van het Kerstfeest voorafgaan, vormen speciaal een „hausse” in dat praktische werk. Want Kerstfeest is in Papoealand een waar volksfeest geworden en het is dan ook van groot belang, dat de Papoeese goeroe's en evangelisten leiding kunnen geven bij de viering van dat feest.

Er gaat zich wat roeren in het Opleidingscentrum, zodra de Kersttijd binnen de gezichtskring gaat komen. Het grote Seroeise jongenskoor van een tweehonderd knaapjes en jonge mannen begint al lang van tevoren met het instuderen van een groot aantal Kerstliederen. Een uitgelezen groepje uit de jeugdige studenten werpt zich enthousiast op het in studie nemen van een Kerstspel, dat straks, tijdens de feestdagen, voor een grote schare opgevoerd zal worden. Ook met de verschillende groepen Zondagsschoolkinderen, die in Seroei en omgeving elke Zondag samen komen, worden twee- en driestemmig vele Kerstliederen ingestudeerd.

Als het begint te spannen.

De laatste week voor het grote feest begint het te spannen. Want dan krijgt elke student aan het Opleidingscentrum zijn aandeel in de leiding der verschillende bijeenkomsten toegewezen. Ook de meest belangrijke voorbereidingen vinden dan tijdens de lesuren plaats. Enige der leerlingen mogen de Kerstpreek houden in de kapel, terwijl hun medestudenten aandachtig en kritisch toeluis-teren. Straks, na afloop, mag er critiek geleverd worden, critiek op de inhoud en op de vorm van de preek. Ook de Kerstvertelling wordt eerst, bij wijze van proef, voor de klas gehouden en daarna besproken. Het aloude verhaal van de geboorte van de Heer Jezus wordt op kinderlijke wijze verteld, terwijl het beroemde flanelbord er bij gebruikt wordt. Ja, dat flanelbord, dat zo langzamerhand een ware zegetocht door de dorpen van Nieuw-Guinea maakt en waarmee je allerlei bijbelse verhalen volledig kunt uitbeelden, terwijl je er bij vertelt.

„'t Is net bioscoop!” zeggen de kinderen. En de oudjes komen er maar wat graag bij om ook mee te smullen van het verhaal. Bij de wisseling der

scènes op het bord rekken ze nieuwsgierig hun halzen, om vooral maar niets van al dat moois te missen.

En dan breekt de feesttijd aan. Het wordt voor deze Papoeese studenten een drukke tijd, een tijd vol van spanning, omdat je natuurlijk behoorlijk in je rikketik zit, als je zo voor het eerst in het publiek moet „optreden.”

Aan de vooravond van het Kerstfeest wordt in het „openluchttheater” op het terrein van het opleidingscentrum, tegen een feestelijke achtergrond van hoog-oprijzende palmen, het grote Kerstspel opgevoerd. Van heinde en ver stromen de mensen aan. En dan komen, plechtig zingend, de spelers in optocht naar het podium, getooid in hun Oosterse gewaden.

Het wordt een prachtige avond, waarin het grote wonder van Christus' komen in deze wereld op zichtbare wijze aan de schare wordt gepredikt.

De volgende morgen vroeg, als de Kerstdag nauwelijks aanlicht en de mensen juist ontwaken, klinkt op verschillende plaatsen in Seroei een prille zang omhoog, uit enige honderden jongenskelen: „Nu zijt welkome, Jesu lieve Heer!” Ze zingen, zo maar midden op de straat en dat zingen brengt het eigenlijke Kerstfeest tot diep in hun eigen harten, brengt het ook in de harten van de velen, die in hun woningen plotseling verrast opkluisteren naar dit lied in de morgenstilte.

Ieder heeft zijn taak.

Na het haastige ontbijt, zie je de heren studenten uitzwermen naar alle kanten; want ieder heeft een taak te vervullen. Sommigen moeten een zangkoor dirigeren, dat straks ergens in een kerkdienst gaat zingen; anderen moeten een kerkdienst leiden, voor de bewoners van de politiekazerne of voor de gevangenen of voor de lepra-patiënten. Anderen maken zich op voor een laatste repetitie met hun Zondagsschoolgroep.

In de loop van de dag zitten ze in de conversatiezaal van het Opleidingscentrum in groepjes bijeen. „Hoe is het bij jou gegaan?” — „Heb je hem horen preken? Hoe deed hij het?” Heel de spanning van de voorbije uren moet zich ontladen in een druk gesprek.

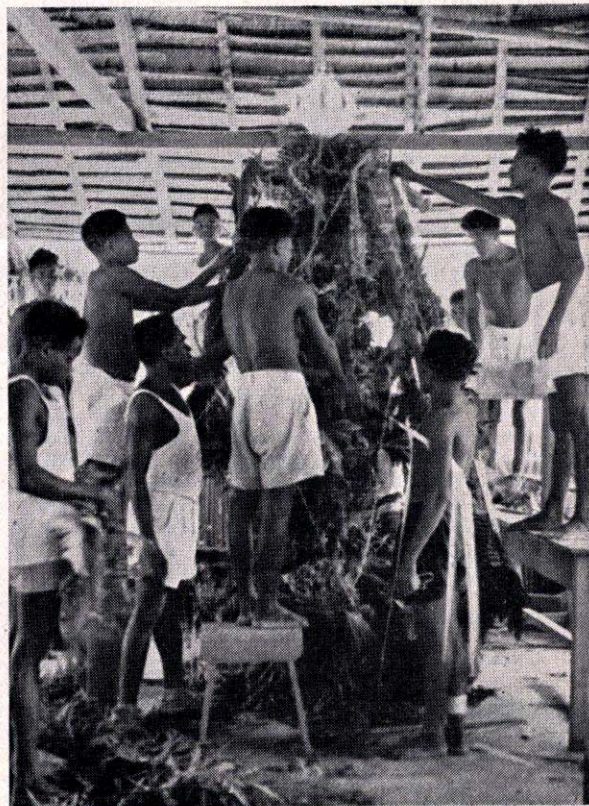
's Avonds zijn er op allerlei plaatsen de Kerstfeestvieringen. In de namiddag hebben de studenten het weer druk gehad. Er moesten versieringen aangebracht worden op verschillende plaatsen, een Kerststal moest voorzichtig getransporteerd worden, een Kerstboompje moest nog opgetuigd worden, kaarsen moesten nog in de houders gezet worden, en... versnaperingen moesten klaargemaakt. En daar staan ze weer, in de gevangenis, in het ziekenhuis of ergens midden in de kampong, en vertellen ze het verhaal van Christus' geboorte; anderen maken de avond tot een feestelijk geheel met hun koorzang of met het vertellen van een mooie geschiedenis, terwijl allen ademloos luisteren en de kaarsen in de boom zachtjes flikkeren.

De grootste drukte geeft de Kerstviering met de vierhonderd kinderen van de Zondagsscholen. Die bijeenkomst komt pas op een der volgende dagen aan de beurt. Dan zijn de heren studenten, in de hitte rondsjouwend met alleen maar een kort broekje, en soms ook nog een hemdje aan, de hele

dag in de weer. Een grote ploeg bakt olieballen. Er zijn er maar liefst 1500 nodig. Anderen maken grote plakken borstplaat, totdat er een hele rij witte kommen vol mee staat. De Kerstboom moet opnieuw versierd worden want in dit hete klimaat is het groen der guirlandes zo snel verlept, dat het vervanging behoeft.

Die avond is het stampvol in de grote eetzaal van het opleidingscentrum. Honderden donkere snoetjes van kinderen in vrolijke feestkleren zijn ernstig opgeheven naar de kleurige platenwielde op het flanelbord en naar de zacht flakkerende kaarsen. Al die kinderen zingen hun feestvreugde eerbiedig uit in het „Stille Nacht” en het „Ere zij God,” precies als de kleintjes in Holland. En als een der jeugdige studenten een spannende Kerstgeschiedenis vertelt over een ondeugende knaap, die alleen thuis moest blijven op Kerstavond, dan kan men een speld horen vallen.

In die ene week rondom Kerst wordt door deze Papoeese studenten een enorm stuk werk verzet, dat bedoelt aan velen vreugde en licht te brengen.

De kerstboom wordt opgetuigd

En door dat werk worden zij zelf op velerlei wijze geoefend en voorbereid op de zware taak, die hen wacht, straks, als ze de goeroe zijn in een verre, afgelegen kampong, daar, waar God hen roept om Hem te dienen, daar, waar God hen roept, om hun volk te dienen.

Oegstgeest.

Ds H. J. TEUTSCHER.

Kust van Doom

KERSTFEEST IN TROPENLAND

Engelenhaar als kerstgeschenk

Kerstmiddag 5 uur. In de afgelopen nacht hebben honderden van de 6000 inwoners van Sorong de Kerstnachtdienst bijgewoond: Nederlanders, Papoea's van de Noord- en Zuidkust, Timorezen, Ambonnezen. Zelfs Zwitsers waren aanwezig. Sorong heeft door de Oliemaatschappij een cosmopolitische bevolking!

DE Kerstdienst van de Kerstmorgen behoort ook al tot het verleden, de patiënten in het militaire ziekenzaaltje en in het ziekenhuis zijn bezocht, ook zij hebben de Kerstboodschap mogen vernemen en nu is er even tijd voor een adempauze voor de reis wordt aanvaard naar Doom, het kleine volgepropte eilandje voor de kust van Sorong. In drie kwartier loopt men er omheen, maar op dat kleine plekje grond leven vele mensen. Het Binnenlands Bestuur zetelt er, de Nigimij heeft er een kantoor, de politie een kazerne, het leger een kampement, de Dienst Visserij een proefstation en de Chinezen

hun toko's. Allemaal vinden deze laatsten hun brood en rijst in de handel. En goed! Tot heel ver hebben ze hun relaties. Maar vanavond zullen we met hen niet over de handel spreken, vanavond vieren wij Kerstfeest met de Chinezen. Wij, dat zijn de militairen, die met hun veldprediker zijn uitgenodigd ook te komen.

Van de gewenste adempauze komt intussen niet veel, althans brengt het ademen geen verlichting. Het is weer eens echt Sorongs heet. In onze rotanstoel gezeten zijn plots de gedachten bij Holland. Hoe zou het daar zijn? Een witte Kerstmis? En zal het er koud zijn? Zodra dat woordje koud in de gedachten komt, beseffen we temeer de warmte hier. Wordt het dan vandaag nooit koeler? De zon is toch reeds een flink stuk gezakt? Verlangend zien we uit over de zee. Maar dat is teleurstellend. Waigeo, het grote eiland Noordwest van de Vogelkop op vijf uur varen van Sorong, is heel duidelijk te zien. Geen wolkje, dat regen en dus verkoeling voerspelt. Fel-blauw is de hemel en ketst de hitte tegen het water, boven het strand voor ons huis trilt de lucht. We willen toch eens weten hoe warm het wel is en hangen de thermometer even op de voorgalerij. Aanstands begint de rode kolom te stijgen en schiet met bekware speed naar 104 graden Fahrenheit. En dat om vijf uur! Wat zal dat kerkje van de Papoeze gemeente op Doom, waar de Chinezen het Kerstfeest zullen vieren, warm zijn. En we denken aan het golfijzeren dak, dat de ruimte daaronder als een hoogoven maakt.

Als de tijd voor vertrek gekomen is gaan we per militaire jeep naar de haven, waar het vooraf besproken bootje van de Vaartuigendienst reeds klaar ligt. Het is niet zo'n verre reis en spoedig staan we dan ook op Doom. In felrode straling zakt de zon in zee. De krekels beginnen hun nadrukkelijk avondlied, waarmee ze de nacht zullen stuk rijten.

Een korte wandeling brengt ons naar de aloon-aloon, waar het kerkje staat. De militairen van Doom zijn reeds aanwezig.

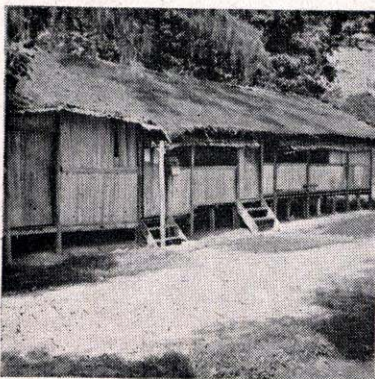
Hoe warm het was.

Onze verwachting, dat het er warm zou zijn, wordt niet vervuld. Was de temperatuur nog maar warm te noemen! Het is er heet, zoals de jongens van de Landmacht zeggen: bloedheet. De Chinezen zijn inderdaad gekomen, hoewel ze geen christen zijn. Ze zijn óf nog Confucianist óf ze zijn terecht gekomen in een geestelijk vacuum, wat vooral bij de jongere generatie het geval is. Maar er zijn ook Papoea's en Ambonnezen. Het is

Brugje op Doom

Postkantoor op Doom

immers Kerstfeest en er is een pohon terang (letterlijk: licht-boom). De oude Chinese goeroe Job Oei, die al weken lang heeft gedraafd en geslaafd, werkt deze avond op volle toeren. Hij kan tevreden zijn over de opkomst. Behalve van het zweet glimt hij dan ook van genoegen. Kwiek zich bewegend geeft hij aanwijzingen, deelt bevelen uit, wisselt groeten.

Vreemde dingen

De militairen van de Koninklijke Landmacht, die dit feest meemaken, moeten alle Westerse gedachten aan de Kerstboom laten varen. Hier staat een formidabele tjemara, een langs de stranden van Nieuw-Guinea groeiende boom met lange naalden. We pogen maar niet na te gaan hoe dit gevaarte de kerk is binnengeloodst. Voorlopig hebben onze gedachten voedsel genoeg door na te gaan wat er zoal in die tjemara hangt. De versiering is niet mooi, wel goed bedoeld. De verbondenheid met Nederland wordt duidelijk gedemonstreerd door meterslange twee decimeter brede rood-wit-blauwe banden, die kwistig door de takken zijn heengeslagen. Verder hangen er de bekende Kerstboomversierselen en zijn waskaarsen aangebracht, die met hun vlammetjes de atmosfeer nog ondragelijker maken. Aan de takken zijn ook pakketten bevestigd, waarvan we de inhoud slechts kunnen gissen, tot het ons opvalt dat ze alle van precies dezelfde grootte en vorm zijn. Ze lijken op pakken verband of watten. Vreemde dingen! We willen er toch wat meer van weten en maken ons met een zuigend geluid los van de banken, waarop we zitten vastgeplakt. Is het wonder dat de jongens ternauwernood een schaterlach kunnen weerhouden als de inhoud van de pakketten uit engelenhaar blijkt te bestaan, door veeljarig gebruik reeds bros en grijs geworden? Denkkelijk heeft de goeroe een zending kerstversierselen uit Nederland ontvangen en zoveel wist hij in elk geval, dat die pakketten in blauw papier met de kerstboom te maken hadden. Welnu, dan moesten ze er ook maar in.

Geen muis kan nu meer de kerk binnen. Maar waar de muizen zelfs geen kans meer zien, zien de overall in de Tropen rondwalende honden dat wel. Uitgemergelde, schurftige dieren van het type maarblaffers wurmen zich tussen de benen van de kerkgangers door. Af en toe krijgt een te lastige hond een mep. Dan snijdt even een jankliert door het geroezemoes van stemmen. Doch een kniesoor, die daarop let.

Als er ook geen hond meer bij kan, gaat het feest beginnen. De oude goeroe spreekt een welkomstwoord tot zijn landgenoten, betreft ook de Nederlanders in zijn rede. Hij vertolkt zijn blijdschap over de grote opkomst, glijdt dan over naar de reden voor deze feestelijke bijeen-

komst. Hij spreekt met vuur en overtuiging. En vreemd — we vergeten de hitte, we komen „er in”, door de warmte van zijn hart weet de spreker die andere warmte te verdringen.

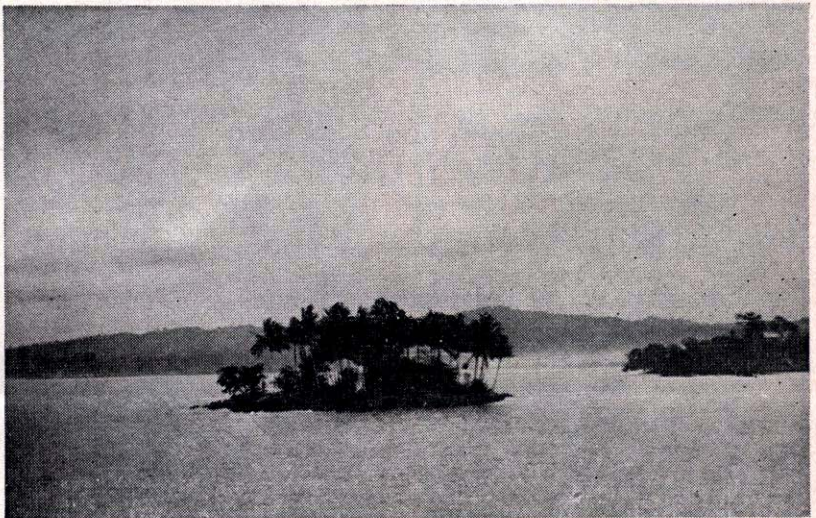
Kerstfeest der rassen.

Als de oude goeroe is uitgesproken, zingt een koor Kerstliederen. We tellen er drie rassen in: Papoea's, Ambonnezen en Menadonezen. Drie volken, die samen zingen van hun éne geloof. Drie rassen, die voor geel en blank en bruin het tot een levende gewaarwording maken: Eén Naam is onze Hope, Eén grond heeft Christus' Kerk, Zij rust in énen dophe. En is Zijn Scheppingswerk.

Als dominee denk je: ook als je de mensen ziet, weet je immers niet of en hoe de Blijde Boodschap iemand raakt.

Na de toespraak zingt weer een ander koor. Natuurlijk, elke kerk hier die zichzelf respecteert, heeft twee tot vier koren. En die moeten ook allemaal een beurt krijgen.

De beurt van spreken is dan aan de zendingsspredikant, speciaal voor de kinderen. Die man kent zijn mensen! Zowel de Papoea's onder welke hij werkt, als de Chinezen, met wie hij veelvuldige aanraking op zijn zendingsterrein heeft. Aandachtig wordt naar hem geluisterd. Als dan een klein Chinees jon-

Voor de kust van Sorong

Als de zang is verklonken nodigt de leider van het feest de legerpredikant uit een toespraak te houden. Daar iedereen Maleis verstaat wordt in die taal het Kerstevangelie verkondigd. Doch alweer moeten de meevierende militairen elke gedachte aan de Nederlandse Kerstvieringen in de kerken laten varen, want het gaat hier alles zo anders. En zeker niet op de gemakkelijkste manier.

Want waar is in Holland ooit vertoond wat hier wordt vertoond? Waar is het kerkgebouw in Nederland, waar de kerkgangers onzichtbaar voor de spreker zijn? Hier is dat zo. De ontzaglijke tjemara staat namelijk vlak voor de preekstoel en reikt met de takken tot de muren en met de top tot het dak. Je moet door de takken praten en elk visueel contact met de feestgangers is onmogelijk. Doch alweer: een kniesoor, die daarop let. En is er eigenlijk zoveel verschil?

getje een kerstopstel heeft gelezen, is voor de militairen de tijd gekomen om te vertrekken. Immers op Sorong wacht nog een Kerstavond voor het Garnizoen. Daar zullen ze met de troep bijeen zijn als jongens-onder-ons, die toch wel wat heimwee hebben op deze hoogtijdag. En daar zal het de taak zijn van de Geestelijk Verzorger te trachten voor dat lege gevoel van binnen een positieve vulling te geven.

De jongens die hier zijn geweest, hebben in elk geval Kerstfeest gevierd. Door het primitieve en provisorische, door het soms kinderlijk naïeve van dit Kerstfeest der rassen hebben ze mogen heen kijken naar het Kind van Bethlehem, over Wie in de Bijbel wordt gezegd:

Mijn ogen hebben Uw heil gezien, dat Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volkeren.

Ds H. VISSER,
Oud-Legerpredikant
Sorong c.a.

Schijnbaar vreedzaam, maar onder zware bedreiging van het nabijgelegen sago-moeras, liggen de kampongs

VOLKSVIJAND No. 1

De Malaria en de strijd daartegen

Naar een serie radiovoordrachten in de rubriek

„Rijksdelen Overzee”

door

PROF. DR P. H. VAN THIEL (Leiden)

Het is vroeg in de morgen als wij in Joka, aan de Oostkant van het 35 km lange Sentani-meer aankomen. Aan de wal ligt de witte Simavi IV, de motorboot, die ten bate van het medische werk in de kampongs rondom het meer werd geschonken door de U bekende Vereniging S.I.M.A.V.I. Deze vereniging verleent haar onschatbare steun in medische aangelegenheden op plaatsen waar Nederlandse artsen werkzaam zijn.

DE ochtendnevelen zijn aan het optrekken, als wij ons hebben ingescheept en de boot vertrekt. Vanaf het eerste ogenblik wordt ons oog geboeid door de wisselende tinten blauw en groen van bergen en heuvels, die in het water weerspiegelen. Stuurman Kins koerst vandaag in de richting Simporo Babrongko, een van de vele kampongs die langs de oever van het meer liggen; de huizen van al deze kampongs zijn boven het water, op palen gebouwd. Van het meer uit gezien, liggen die dorpjes daar veilig en gelukkig onder de

beschutting van de beboste heuvels. Is onze eerste indruk juist? De Korano, het inheemse Kamponghoofd, de vertegenwoordi-

Kapaukoes van de Wisselmeren zijn malaria-vrij

ger van het Nederlandse bestuur, die ons op de aanlegsteiger verwelkomt, zal het ons spoedig anders leren: het merendeel der kinderen in zijn kampong haalt de leeftijd van 7 maanden niet. Nauwkeurige cijfers kunnen wij helaas niet krijgen, een burgerlijke stand ontbreekt nog in deze streek, die pas een 25 jaar geleden voor het eerst contact kreeg met Europeanen, Nederlandse zendelingen. Maar we weten ook al uit andere streken, dat de kindersterfte in N.-Guinea groot is. In de bijna 40 km van het meer verder in het binnenland gelegen Nimboranvlakte, waar reeds een registratie van de bevolking heeft plaats gevonden, konden wij aan de hand van die gegevens de sterfte van kinderen beneden 12 jaar op 50 %, dus de helft der kinderen, berekenen. Van een gezin van 15 kinderen waren er 10 overleden, van een van 9, 7, van een van 7, 6. In die zwaar getroffen gezinnen bedroeg de kindersterfte gemiddeld 75 %. Welk een menselijk leed hierachter ligt, kan hij het best begrijpen, die een Papua-moeder in wanhoop over het herhaalde verlies van een kind heeft meegemaakt. En wat betekent het niet voor de ontwikkeling van het land! De hoge kindersterfte bij een normaal geboorte-cijfer verklaart de schaarste van de bevolking in vele gebieden. En dit terwijl de opbouw van N.-Guinea zoveel inheemse arbeidskrachten vraagt!

Welke is de oorzaak van deze ontstellende toestand?

Vanzelfsprekend is het een samenstel van factoren, die hier een rol spelen, waartoe onhygiënische levensgewoonten en ondoelmatige voeding zeer zeker behoren; maar wij weten ook, dat de malaria hierbij een hoofdrol speelt. Het doel van onze tocht, vandaag naar Simporo Babrongko, morgen en andere dagen naar de overige kampongs om het Sentani-meer, is om te trachten een nauwkeurig inzicht te krijgen in de verbreiding van deze ziekte en in haar spreiding over verschillende leeftijdsgroepen. Daartoe wordt van de gehele bevolking een bloedpraeparaat gemaakt, de milt onderzocht en de naam en vermoedelijke leeftijd genoteerd.

Malaria wordt veroorzaakt door parasieten, die uit slechts één cel bestaan en die leven in de rode bloedcellen van de mens en ten koste van deze cellen. Zwaar is de strijd, die het lichaam tegen deze indringers te strijden

heeft, vooral wanneer het de tropische vorm van de malariaparasiet betreft, die de gevreesde malaria tropica veroorzaakt. Kinderen in de jongste levensjaren, voornamelijk in de drie eerste, heben het het zwaarst te verduren. Het is geen wonder dat velen van hen dan ook sterven, hetzij direct door malaria, hetzij indirect, doordat de ziekte het lichaam zó verzwakt, dat andere ziekten gemakkelijker noodlottig worden.

Het blijkt ons dat in de 7de tot de 9de levensmaand alle zuigelingen vaak al zijn geïnfecteerd. Grotere kinderen en volwassenen zijn dat wel in mindere mate, maar dat de milt vaak

van 80 % der personen boven 15 jaar vergroot is, wijst er op hoezeer het lichaam tegen de parasieten blijft vechten. En wie zal zeggen welke de invloed ten kwade is op lichaamskracht en werklust van de volwassen Papoea? Practisch elke Papoea, met uitzondering van de bergbevolking, zoals wij die bij de Wisselmeren onderzochten, heeft met malaria te maken gehad.

En de Europeaan? Uit streken zonder malaria afkomstig, blootgesteld aan geregelde infectie met malaria-parasieten, heeft zijn lichaam op oudere leeftijd eenzelfde strijd te voeren als dat van het Papua-kind. Door betere

levensomstandigheden, waartoe ook de nabijheid van medische hulp behoort, verloopt de ziekte bij hem zelden noodlottig. Niet of onvoldoende medisch behandeld, dreigt doodsgevaar of ontstaat er bij hem na een aantal jaren een labiel evenwicht, waarbij hij zich redelijk wel gevoelt, maar waarbij de arbeidskracht en arbeidslust ondermijnd zijn. Vele kolonisten hebben dit tot hun schade ervaren. Wie zelf niet behoeft te werken, kan zich wel handhaven, maar de kolonist is, doordat er zo weinig arbeiders beschikbaar zijn, wel gedwongen om zelf aan te pakken. Verzwakt door malaria ontbreekt daartoe op den duur de energie en langzaam maar zeker vervalt hij tot armoede. Chronische malaria maakt iedere onderneming tot een mislukking.

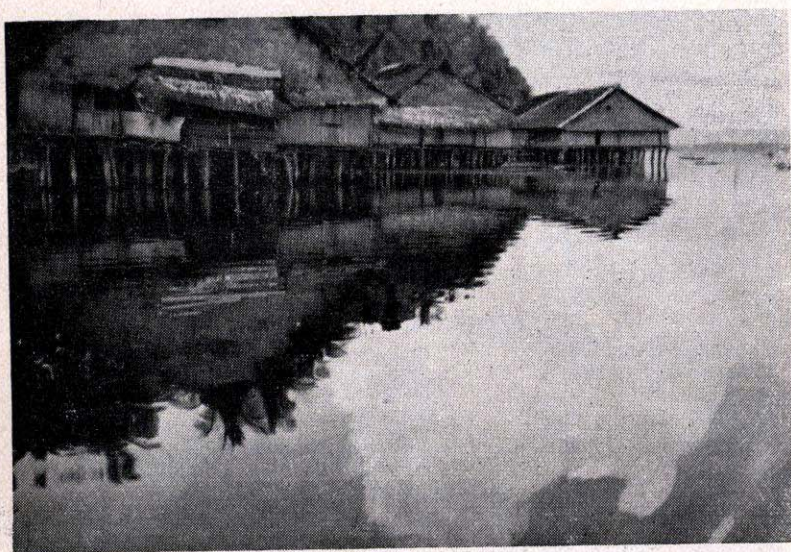
De beschreven grote infectiekansen voor malaria worden waarlijk niet alleen aangetroffen in het Sentanigebied of in de Nimboraan-vlakte en andere nederzettingen der inheemse bevolking. In Hollandia-Stad, de residentie van de Gouverneur, de plaats waar de meeste regeringsdiensten zijn gevestigd, betreffen 8 van de 10 huisvisites van de arts bij Nederlanders en Indische Nederlanders malaria. Of het onder deze groep niet anders zou kunnen, is een vraag die ik straks zal beantwoorden. Niettemin, zal het voor ieder begrijpelijk zijn, dat de malaria, die de kindersterfte onder de inheemsen veroorzaakt, de uitbreiding der bevolking tegenhoudt, de arbeidskracht ondermijnt en arbeidsvreugde onmogelijk maakt, genoemd kan worden volksvijand No. 1 van N.-Guinea. Dr Metselaar, het energieke hoofd van de Dienst der Malaria-bestrijding op N.-Guinea, heeft dan ook terecht als devies van zijn dienst aangegeven: „zonder effectieve malariabestrijding nooit een bloeiend N.-Guinea.” De historie heeft aan Nederland deze taak van opbouw opgelegd.

Waardoor in N.-Guinea zoveel meer kans malaria te krijgen, dan b.v. in Indonesië?

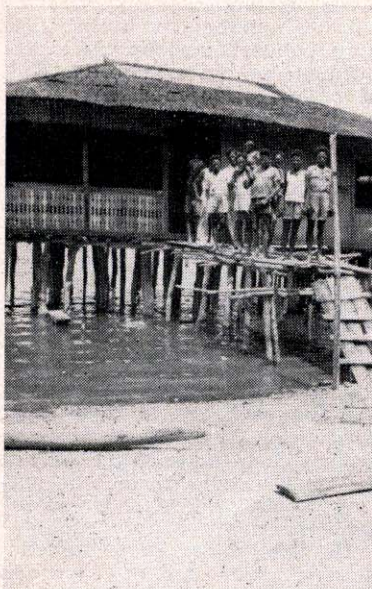
Om dit te begrijpen, moet men eerst weten hoe de mens zijn infectie met malaria verkrijgt. Met uitzondering van een infectie van moeder op kind, welke zeldzaam plaats vindt, bestaat er slechts één wijze, waarop de overbrenging tot stand komt: n.l. door middel van een bepaalde soort

Schoolkinderen op weg naar de kampongschool

Kampong Simpore spiegelt zich in het Sentani-meer

Kwadaware; in afwachting van het malaria-team

van muskieten. Deze worden daarom malariamuskieten, soorten van het geslacht *Anopheles*, genoemd. Bij het bloedzuigen bij de mens, hetgeen alleen door de wijfjes gedaan wordt, nemen zij bepaalde vormen van malaria-parasieten mee op. Deze ontwikkelen zich in het muskieten-lichaam in een tiental dagen. Wanneer daarna een ander mens wordt gestoken, worden met het speeksel van de muskiet malaria-kiemen mee ingespoten.

De eerste reden nu, waardoor men in N. Guinea zoveel kans loopt om malaria te krijgen, hangt samen met het feit, dat een mens, die niet meer ziek is, na zijn malaria-aanvallen toch malariaparasieten in zijn bloed kan herbergen. Komt een muskiet nu zo iemand steken, dan besmet de muskiet zich op zo'n schijnbaar gezonde persoon. Het percentage van dergelijke malariaparasieten dragende schijnbaar gezonde personen is op N. Guinea ongeveer dubbel zo hoog als in Indonesië. De kans, dat muskieten zich infecteren en dientengevolge de infectie weer overbrengen, is dan ook dubbel zo groot.

De tweede reden, die in N. Guinea de malaria-infectiekansen hoog maakt, is gelegen in de omstandigheid, dat daar zo enorm veel malariamuskieten zijn, die alleen of bijna alleen bij de mens bloed komen zuigen. Voor een experiment in de periferie van Hollandia, was het nodig een indruk te krijgen van het aantal

malariamuskieten, dat de mens er gedurende één avond en nacht kwam steken. Daartoe moest van een aantal jongens, die tussen zonsondergang en zonsopgang bij toerbeurt in de open lucht zaten, telkens één de muskieten vangen, die op zijn benen kwamen steken. In één avond en nacht konden aldus 350 malariamuskieten verzameld worden. Half zoveel konden op dezelfde wijze gevangen worden op de benen van jongens, die in een huis zaten, waarvan ramen en deur openstonden. Beter dan welke redenering ook kunnen dergelijke getallen U voor de geest roepen, wat de gevolgen zijn, wanneer men zich op Nieuw Guinea niet beschermt tegen de aanvallende malariamuskieten. Immers, vele van deze muskieten hebben de kans gehad om malariaparasieten op te nemen en zijn dus voor de mens gevaarlijk.

Dit grote aantal malariamuskieten wordt veroorzaakt door de geringe kieskeurigheid van deze insecten ten opzichte van hun broedplaatsen. De voortplanting van muskieten vindt namelijk plaats doordat zij hun eieren op water leggen. Uit deze eieren komen larven, die zich na enkele vervellingen in poppen veranderen, waaruit op hun beurt de wijfjes en mannetjes muskieten ontsnappen. Aan haar broedplaats stelt de N. Guinese malariamuskiet slechts deze ene eis: het water moet dagelijks door de zon beschenen worden al is het maar gedurende een korte periode. Doordat N. Guinea, be-

halve aan de Zuidkust, bijvoorbeeld bij Merauke, geen gescheiden nat en droog seizoen kent, valt er het gehele jaar door regen en worden er geregeld veel plas- sen gevormd, die de muskieten als broedplaatsen kunnen be- nutten.

Niet bang zijn!

Nu vertel ik dit alles niet als bangmakerij, niet om iemand, die op het punt staat naar Nieuw-Guinea te gaan, huiverig te ma- ken voor de toekomst, noch om hem, die er over denkt in dit land een toekomst op te bouwen, te weerhouden. Niets is minder waar dan dat. Integendeel ik roep hun toe: Gaat er heen, geeft

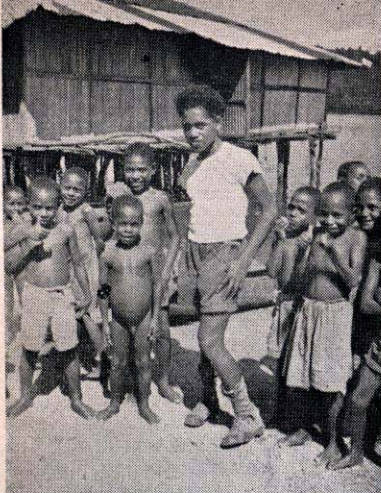

Oliespuiten in Sorong

aan dit land Uw beste krachten. Maar: neemt U in acht! Ik heb slechts willen waarschuwen, want de malariadreiging moet men kennen. Een gewaarschuwd man geldt voor twee, zo ergens dan zeker op dit terrein.

„Ambtenaren van de burgerlijke stand”: nama dan umur? (naam en leeftijd?)

Nieuw-Guinea's hoop om Melchias, leerling-malaria-mantri. Gaan zij een gezonder toekomst tegemoet?

Een blanke hand troost een bruin verdriet

Open plek in sago-moeras, kweekplaats van groente maar ook van muskieten

Een overdreven vrees voor malaria is bovendien onnodig om drie redenen: In de eerste plaats omdat men zichzelf kan beschermen, in de tweede, omdat ook de overheid de strijd tegen de malaria heeft aangeboden en tenslotte omdat er een goede geneesmethode tegen deze ziekte bestaat. Laat ik over de beide eerste methoden iets mogen vertellen.

Persoonlijke bescherming.

Wanneer U na volbrachte dagtaak buitenshuis zit te genieten van de koelte, die zich aan het einde van de dag over het land legt, van de kleurenpracht en het spel van licht en schaduw, die de ondergaande zon over bergen en water tovert, dan duurt het niet lang, of de avond valt. Het wordt steeds verleidelijker dan buiten te blijven zitten. Maar de avondrede wordt in het geheim verstoord, doordat juist dan de malariamuskieten uit hun schuilhoeken te voorschijn komen; de muskieten, die alleen als het donker is steken en dan de malaria van mens op mens overbrengen. Reeds spoedig na het invallen van de duisternis bereikt het aantal dier muskieten, zoals wij aan de periferie van Hollandia waarnamen, een hoogte, zoals die gedurende de hele avond en nacht tot aan de dageraad zal blijven. Er is dus geen sprake van, dat U gerust tot na bioscooptijd buiten kunt blijven zitten zonder malaria te riskeren, zoals dit wel beweerd wordt. Wilt U het tegenspreken op grond van eigen ervaring? Weest voorzichtig. De malaria-muskiet is een sluipmoordenaar, hij zoemt niet, zoals andere muskieten en laat een niet of nauwelijks jeukende wond na. Malariamuskieten kunnen U gestoken hebben zonder dat U iets hiervan hebt bemerkt.

Welke zijn de consequenties hiervan voor U? Dat U, als U zich zo radicaal mogelijk wilt beschermen tegen malaria, zich bij de aanvang der schemering in een door gaas beschermde woning terug moet trekken. Wanneer het huis niet volkomen beschermd is, dat U dan zeker des nachts onder een goed sluitende klamboe van muskietentule, zonder gaten of gaatjes, moet gaan slapen en dat, wanneer U buiten moet zijn, armen en benen door kleren bedekt moeten worden. Steeds zult U er voor moeten zorgen, dat Uw kleine kinderen zich vanaf schemertijd in hun door klamboe beschermde bedjes bevinden. Vaak is het evenwel niet mogelijk zo te leven,

b.v. doordat U 's avonds of 's nachts er voor Uw werk op uit moet, of alleen al, doordat U wel eens op bezoek gaat bij vrienden, die er minder radicale gewoonten op na houden, of doordat U naar een — onbeschermde — bioscoop gaat. Weest dan ook weer niet al te bang onverhoopt toch malaria te krijgen. Gebeurt dit, dan is in elke Nederlandse samenleving van enige omvang de dokter bij de hand om U te genezen. Roept wel zijn hulp in, ook wanneer Uw temperatuurverhoging slechts gering is, want een lage koortsvorm verloopt lang niet altijd goedaardig en ernstige complicaties kunnen onverwachts ontstaan. Tracht nooit volgens eigen, eigenwijze methode van Uw malaria af te komen.

Kort en goed: sluit een compromis met U zelf. Bewandel de middenweg. Het is onverantwoord met onbedekte armen en benen 's avonds buiten te blijven genieten op plaatsen waar veel malaria is, zoals in Hollandia-Stad. Zo krijgt U de ziekte zeker en gewis. Maar het is dwaas om zich in het prachtige K.L.M.-hotel te Biak, waar iedere luchtreiziger uit Nederland bij aankomst in N. Guinea een nacht overblijft, na de schemering angstig in de volledig beschermde slaapkamers terug te trekken, omdat de ramen van eet- en conversatiezaal dan juist opengezet worden, om de heerlijke avondwind van over de zee te laten binnenstromen. Zo'n compromis is op Biak geoorloofd, omdat de strijd tegen de malaria daar zover gevorderd is, dat het aantal malariamuskieten en hun infectiekans in de omgeving van het hotel zeer gering is. Maar een compromis blijft het. En U zult herhaaldelijk in situaties komen, waarin U over het al of niet nemen van enig risico moet beslissen.

Nu bent U in de gelukkige omstandigheid, dat sedert enkele jaren nog enige extra middelen om U tegen de malaria te beschermen U ten dienste staan; ik noem hiervan de in N.-Guinea algemeen gebruikelijke paludrine. Wanneer U wilt, moogt U dagelijks, laten wij zeggen iedere werkdag, 100 mgr. hiervan slikken, na afloop van een maaltijd. Wanneer U evenwel de voorzorgen, die ik U zo even noemde, redelijk goed in acht neemt, is het in de regel voldoende om 3 maal per week 100 mgr. in te nemen, maar volstreekte regelmaat is noodzakelijk. Een infectie met de levensgevaarlijke soort malaria, n.l. de

malaria tropica, wordt dan volledig verhinderd. De mildere soorten van malariaparasieten worden slechts in bedwang gehouden zolang U paludrine inneemt. Na het stoppen van deze voorbehoedende maatregel be-

staat er daardoor kans, dat de malaria toch nog doorbreekt. Wanneer U van plan bent geregeld paludrine te gaan innemen, begint er dan mede 7 dagen voor U op N. Guinea zult landen en stopt er mee 14 dagen na Uw

vertrek.

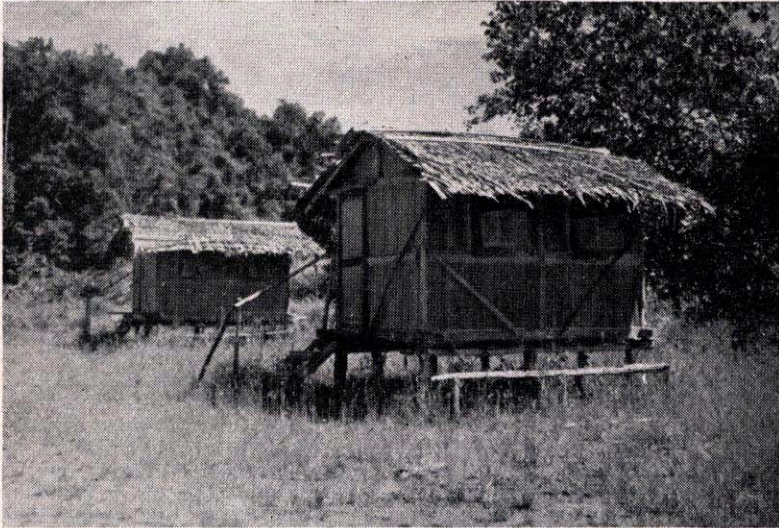
Met het oog op het mogelijke optreden van resistentie van de malaria-parasieten zijn de in N.-Guinea nog niet algemeen gebruikelijke chloroquine- of nivaquinetabletten, twee maal per week één tablet (één tablet = 250 mgr chloroquine diphosphaat), evenwel beter dan paludrine. Begint in alle geval niet meer met paludrine als U eens malaria met zekerheid gehad hebt. Gebruikt dan liever chloroquine of nivaquine.

Wanneer U meent, dat U in normale omstandigheden, door U voldoende te beschermen, geen paludrine of chloroquine nodig hebt, maar wél tijdens een toernee of werk in het binnenland, dan is het nodig een vóór- en nakuur van eenzelfde aantal dagen te volgen. Teruggekomen op Uw standplaats kunt U daarna rustig afwachten of U een malaria-aanval krijgt. Medische hulp is dan nabij.

Met nadruk zeg ik evenwel, dat U de genoemde middelen niet nodig hebt, wanneer U werkzaam zult zijn bij de petroleum-maatschappij te Sorong. Waarom? Hierover later.

(Wordt vervolgd)

Malaria-proefhuizen bij Hollandia

De Indische Nederlanders

Hoe de regering erover denkt

Enige tijd geleden is in dit tijdschrift een artikel verschenen van de heer K. de Boer, de promotor van de Christelijke Werknemers-Organisatie over Nieuw-Guinea, over de „Deta-jongens”, en wel onder de titel „Het Keetvolk van Hollandia”. Hij betoogde daarin dat er in zake de Indische-Nederlanders nog heel wat te doen valt, vooral op huisvestingsgebied. De Regering heeft in haar Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag der Tweede Kamer, betreffende de begrotingen van Nieuw-Guinea, over de positie van deze en andere Indische Nederlanders het volgende gezegd: ,

De Regering onderkent het probleem van de z.g. kolonisten en

DETA-arbeiders. Dat in de houding van deze groepen tegenover het Gouvernement een verbittering was — en nog wel is — te constateren, moet — behoudens oorzaken te vinden in de ervaring door betrokkenen in en na de oorlog in Nederlandsch-Indië opgedaan — mede worden toegeschreven aan hun beperkte zelfwerkzaamheid en hun geringe gemeenschapszin, ten gevolge waarvan een abnormale afschuiving van wensen en verlangens op het Gouvernement optrad. Dit, gepaard aan een niet immer juist ingestelde leiding van betrokkenen, was oorzaak van vaak moeilijke verhoudingen. Intussen kan geconstateerd worden, dat vooral het laatste jaar een duidelijke

verbetering ten goede is ingetreden. De invloed, welke de minder juist ingestelde leiders op deze groepen hadden, is aanzienlijk verzwakt en het aanzien, dat deze genoten, belangrijk vermindert. Dit resultaat is mede te danken aan de ijver en toewijding van het Landspersoneel, dat belast is met de behartiging van hun belangen. Daarnaast moet gewezen worden op de invloed van een goede leiding bij de zich vormende vakbeweging als bemiddelbaar. Zonder te willen stellen, dat er aan Overheidszijde geen tekortkomingen zijn geweest in de eerste moeilijke beginjaren na de soevereiniteitsoverdracht, ziet ondergetekende zich genoodzaakt de kritiek, door vele leden op het

De allereerste Bestuurspost aan de Wisselmeren

(Foto J. v. Eechoud; uit „Met Kapmes en Kompas”)

Gouvernementsbeleid in deze uitgeoefend, in haar algemeenheid af te wijzen. Hij is er van overtuigd, dat de verhouding tussen het Gouvernement en genoemde groepen zich ten goede zullen blijven ontwikkelen, wanneer ook van de zijde dezer groepen van een juiste instelling wordt blijk gegeven. De Regering gaat verder met een sociaal verantwoorde inschakeling van betrokkenen in de samenleving van Nieuw-Guinea.

De huisvesting van de DETA-arbeiders is in het laatste jaar verbeterd, doch een volledige oplossing van dit probleem zal eerst gebracht worden door de verwezenlijking van het plan om de barakken, waarin betrokkenen thans nog ondergebracht zijn, te vervangen door gekoppelde paviljoens, die later desgewenst kunnen worden omgezet in normale volkswoningen. Met de uitvoering van dit bouwproject is bereids een aanvang gemaakt.

De voorwaarden, waarop de z.g. DETA-arbeiders indertijd zijn aangeworven, houden, volgens een op last van de vorige Gouverneur te Djakarta gehouden onderzoek, naast loon het volgende in: vrije voeding, vrije huisves-

ting in kampverband en vrije geneeskundige behandeling. Dat betrokkenen hun familie zouden mogen laten overkomen, is van de zijde van de Overheid nimmer beloofd. Veel kwaad is echter gesticht door de onjuiste voorlichting en propaganda van de zijde van plaatselijke besturen van allerlei verenigingen, die zich groepen voelden de jongelui aan te moedigen naar Nieuw-Guinea

te emigreren. Daarnaast is in de eerste jaren na de emigratie verwarring gesticht door de uitlatingen van een toenmalige Indo-Europese hoofdopzichter op Nieuw-Guinea, die de arbeiders, zonder daartoe gegeven opdracht of machtiging, voorspiegelde, dat zij bij goede werkprestaties mogelijk een stuk grond zouden kunnen krijgen, waarop zij een huis zouden kunnen bouwen om daarna hun familie te laten overkomen. Van speciale toezeggingen van bevoegde autoriteiten is niet gebleken. Ondergetekende is bereid binnen de mogelijkheden en voorzoveel nodig mede te werken aan een verbetering van de huisvesting van deze arbeiders.

Intussen moet worden verklaard, dat de maatregelen, die de Overheid tot dusverre heeft genomen door beschikbaarstelling van grond en bouwmaterialen om daarmede door zelfwerkzaamheid van betrokkenen tot een snelle oplossing te komen, bij verre na niet het resultaat hebben opgeleverd, dat daarvan zou kunnen worden verwacht.

ONZE BEPERKTHEID

Over de beperktheid van de middelen t.a.v. de ontwikkeling van Nieuw-Guinea zegt de Rege-

De thans bestaande Bestuurspost aan de Wisselmeren

(Foto J. v. Eechoud; uit „Met Kapmes en Kompas”)

ring in de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag der Tweede Kamer o.a. het volgende:

Voor het bij verscheidene leden bestaande begrip voor de beperktheid der middelen, waarmede in Nieuw-Guinea moet worden gewerkt, een begrip, dat ook aanwezig blijkt bij andere leden, waar zij spreken van nuchter en zakelijk gevoerd overleg, waarin het eigen potentieel niet wordt overspannen, is de Regering ten zeerste erkentelijk. Men zal zich naar Haar mening bij de beoordeling van hetgeen in Nieuw-Guinea in luttele jaren is gedaan en van hetgeen in de toekomst kan worden ver-

richt, blijvend voor ogen moeten houden, dat, gemeten naar maatstaven, ontleend aan een in hoge mate geperfectioneerde samenleving als de Nederlandse of aan een samenleving als de Nederlands-Indische vóór de oorlog met haar zeer groot arbeidspotentieel, de middelen, waarmede in Nieuw-Guinea moet worden gewerkt, inderdaad niet anders dan zeer beperkt kunnen worden genoemd.

Deze beperktheid heeft tot onvermijdelijk gevolg, dat bepaalde prioriteiten moeten worden opgesteld, zodat vele wensen — hoe redelijk zij ook op zichzelf mogen zijn — voorshands onvervuld zul-

len moeten blijven, en dat, zoals door verschillende weer andere leden terecht wordt opgemerkt, in vele gevallen in het huidige stadium nog moest worden volstaan met de aanduiding, dat naar bepaalde dingen zal worden gestreefd, zonder dat het voorschands mogelijk is in concreto aan te geven, op welke wijze de uitvoering is gedacht. Binnen de grenzen van het beschikbare potentieel zal de ontwikkeling van Nieuw-Guinea slechts stap voor stap kunnen worden aangevat. Ook de Agrarische Adviescommissie laat terzake een waarschuwend geluid horen.

„Wat ons in Nieuw-Guinea bezighoudt”

De bekende chocolade-fabrikant Cadbury heeft een bezoek gebracht aan Australisch Nieuw-Guinea. Hij verklaarde, dat de cacaofoon uit dat gebied van uitstekende kwaliteit is. Australisch Nieuw-Guinea exporteert thans reeds ongeveer 1000 ton cacao bonen per jaar, doch verwacht mag worden, dat deze export regelmatig zal toenemen.

De oogspecialist Dr Meszaros, die sedert 6 October afwisselend in Hollandia en Biak consult hield, is onlangs naar de hooglanden van Australisch Nieuw-Guinea teruggekeerd. Onze helft van het eiland zal het dus voorlopig weder zonder oogspecialist moeten stellen.

De heer Leopold Jaroslav Pospisil is van geboorte Tsjech. Hij week in 1948 voor het communisme uit naar de Verenigde Staten en studeerde anthropologie aan de Yale-universiteit in New Haven, Connecticut.

In zijn eigen land reeds afgestudeerd als jurist, combineert hij thans deze takken van wetenschap in een onderzoek naar „de rechtspraak in een primitieve Papoea-gemeenschap”. Als terrein van zijn onderzoek koos hij een streek in de nabijheid van het Tigi-meer, een der Wisselmeren. De bevolking aldaar heeft nog geen contact met het Westen gehad.

H. Ms. opnemingsvaartuig „Snellius” is na een verblijf van ongeveer 2½ jaar in de Nieuw-Guinese wateren op 10 November naar Nederland vertrokken en vervangen door H. Ms. Luymes, een even modern uitgerust opnemingsvaartuig. Beide schepen liepen in 1951 van stapel en zijn volkomen identiek. Zij hebben o.m. een air-condi-

tioned teken- en kaartenkamer en een lichtdruk-installatie aan boord.

De hydrografische dienst van de Koninklijke Marine heeft met het in kaart brengen van de zeeën rond Nieuw-Guinea nog veel en belangrijk werk voor de boeg.

Volgens een ooggetuige-verslag, opgenomen in „En hier is het Nieuws” van 12 November, zijn op Woensdag, 10 November, des avonds om ongeveer half tien bij heldere maan, boven Hollandia een vijftal „vliegende schotels” waargenomen. Zij hadden alle dezelfde helderwitte aluminium-kleur en ellipsvorm, doch één ervan leek belangrijk groter dan de andere vier. Aanvankelijk hingen zij, bijna onbeweeglijk in de lucht. Toen schoot plotseling de grote schotel in Oostelijke richting weg, gevolgd door de vier andere, een spoor van condensstrepen achterlatend.

De Amsterdamse Ballast Maatschappij en Werkspoor zijn te Biak begonnen met de bouw van een tankinstallatie voor benzine en olie. Deze installatie, die uit 7 tanks met een capaciteit van 10 à 15.000.000 liter zal bestaan, zal begin 1956 gereed zijn.

Een dergelijke installatie zal, eveneens voor de B.P.M., worden opgezet te Hollandia.

Te Amsterdam is opgericht de N.V. Zuid-Nieuw-Guinea Imex (South New Guinea Imex). Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f 300.000,—, verdeeld in 570 gewone en 30 6 % cumulatief preferente aandelen, elk groot f 500,—. Deze maatschappij zal zich naast het drijven van handel in tro-

pische producten toeleggen op de aanplant en verbouw hiervan.

Tot directeuren zijn benoemd de heren Chr. C. Verhey van Wijk, Baron d'Aulnis de Bourrouill en J. L. Nienaber.

Op 21 October werd te Biak het Mokmer vliegveld door de Gouverneur van Nieuw-Guinea, Dr J. van Baal, officieel geopend. Op 3 November maakte voor de eerste maal een K.L.M. Superconstellation een tussenlanding op dit vliegveld.

Op 21 October landde bij de monding der Ombavivier, oostelijk van de Etnabaai aan de Zuidkust een tweetal Indonesische prauwen. Een 48-tal gewapende passagiers werd aan wal gezet.

Onmiddellijk nadat deze landing bekend was, werden maatregelen getroffen om de bende, die de bossen was ingetrokken, onschadelijk te maken, met het resultaat, dat 25 man gevangen werden genomen en 6 man werden gedood. Voorts zijn 16 geweren en karabijnen, een mortier, munitie, uitrustingsstukken en documenten buit gemaakt.

De terugkerende prauwen hebben de Nederlandse hoofdagent van politie, H. A. van Krieken, onder geleide van 6 man medegenomen.

De Nederlandse regering heeft bij de Indonesische tegen deze schending van het grondgebied krachtig geprotesteerd.

Dr. K. Neijs, een specialist van de South Pacific Commission, reist thans door Nederlands Nieuw-Guinea in de functie van adviseur inzake de bestrijding van het analphabetisme. Dr. Nijs, Nederlander van geboorte, verricht zijn onderzoek hier te lande in het kader van een algemene „survey” van de eilanden in de Zuid-Pacific. Van hier zal hij rechtstreeks naar Sydney vertrekken.

Stichtingsmededelingen.

Onze Administrateur

Op 20 October vertrok met het KLM-toestel „Rotterdam” onze administrateur, de heer L. P. A. Franken, naar Hollandia. Hij is door het Gouvernement van Nederlands Nieuw-Guinea aangezocht om tijdelijk een leidende functie bij de P.T.T. aldaar op zich te nemen. Het hoofdbestuur betreurt het, dat onze volijverige en bekwame administrateur, die in korte tijd zoveel in het belang onzer Stichting tot stand mocht brengen, ons voor één à twee jaar gaat verlaten. Aan de andere kant betekent zijn tijdelijke detachering in Nieuw-Guinea voor onze Stichting, dat hij na zijn terugkomst in onze dienst, over een grote dosis kennis en ervaring van Nederlands Nieuw-Guinea zal beschikken. Bovendien zal hij ons van daar uit met raad en daad blijven bijstaan, o.a. met adviezen ten behoeve van ons sociaal werk. Reeds mochten wij een aantal nieuwe leden uit het overzeese rijkdeel door zijn bemiddeling inschrijven. Wij hopen, dat de heer Franken, na volbrachte detachering in Nederlands Nieuw-Guinea, opnieuw de leiding van ons kantoor op zich zal nemen. In zijn tijdelijke vervanging wordt voorzien door een der leden van ons kantoor.

Hoofdbestuur

Het doet ons genoegen te kunnen vermelden, dat Mr Th. M. J. de Graaf, burgemeester van Lisse en lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de bekende medicus en anthropoloog Dr H. J. T. Bijlmer,

die onlangs uit Nieuw-Guinea in het Vaderland is teruggekeerd, hun benoeming tot lid van ons hoofdbestuur hebben aanvaard.

Het hoofdbestuur is aldus samengesteld:

F. H. van de Wetering, Algemeen Voorzitter;
K. Drost, Vice Voorzitter;
G. C. Schrader, Secretaris;
H. H. van Delden, Penningmeester.

Leden:

Dr H. J. T. Bijlmer; Mr Th. M. J. de Graaf; Mr J. E. Grootjans; Mr A. J. Hazenberg; Mevr. J. Hillebrandt-Stark; Mevr. A. Knoppers-Valkenier; C. H. ter Laag; L. Oosting Bentum; G. Ritmeester.

Propaganda-avonden

Te Amersfoort werd op 22 October in de grote zaal van de sociëteit „Amicitia” een propaganda-avond gehouden.

De avond werd ingeleid door de heer van Galen Last, die van de oprichting van een plaatselijke afdeling Amersfoort mededeling deed.

Als spreker trad op de heer F. H. van de Wetering, wiens rede over het onderwerp „Nieuw-Guinea”, taak en plicht” met grote aandacht werd gevolgd. Voor de films, die na de pauze werden vertoond, zomede voor een kleine expositie ethnografica, bestond grote belangstelling.

In een der zalen van de Volksuniversiteit te Arnhem, werd op 28 October een avond door de afdeling Gelderland belegd, waarvoor grote belangstelling bestond. De heer J. J. van der Laan, voormalig persattaché van de Nederlandse Ambassade in Australië, hield een causerie over „Nieuw-Guinea in Zuid-Pacificverband”, die door het talrijke publiek met interesse werd gevolgd. Ook hier werden na de pauze films gedraaid en was men in de gelegenheid, de opgestelde ethnografica te bezichtigen.

Te Leeuwarden werd op 9 November in hotel „Amicitia” door onze Stichting een avond gegeven.

De bijeenkomst werd geopend door de heer Mr A. J. Hazenberg, Voorzitter van de afdeling Friesland.

Ook hier wist de heer J. J. van der Laan zijn gehoor te boeien, terwijl de vertoonde films en de tentoonstelling van ethnografica de belangstelling hadden.

Voor een gehoor van ruim 250 personen, samgekomen in de grote zaal van hotel „De Schuur” te Breda, sprak de heer van de Wetering op 26 November over het onderwerp „Nieuw-Guinea taak en plicht”.

Zowel voor deze causerie als voor de na de pauze vertoonde films, bestond grote belangstelling.

Aan het eind van de avond deed de heer Minderhoud mededeling van de oprichting van een plaatselijke afdeling.

Van de gelegenheid om zich als lid op te geven, werd in de pauze door velen gebruik gemaakt.

In Katwijk, waar de Algemeen Voorzitter sprak, werkten wij mee aan een druk bezochte Nieuw-Guinea-avond.

In Rijswijk (Z.-H.) is een plaatselijk comité onzer Stichting geïnstalleerd. Als Secretaris treedt op de heer C. van Veen, p/a Raadhuis, Rijswijk (Z.-H.).

LACASTA'S

SHERRY

VERY PALE DRY

DEZE UITSTEKENDE
SHERRY
IS VERKRIJGBAAR
BIJ DE WIJNHANDEL.

—
PRIJS PER FLES f 5,50.

TROPENBESTENDIGE

**LAKKEN
VERVEN
VERNISSEN**

Waar hoge eisen worden gesteld zijn
WAGEMAKERS-producten op hun plaats

Voor bouwvakken, auto's, etc. leveren wij
speciale producten

Alle inlichtingen, brochures, e.d. worden gaarne
verstrekkt door:

WAGEMAKERS

BREDA - HOLLAND

TEOLIN - TEOFLUX - TEOLACQ

Importeurs: NIGIMY N.V.

Amsterdam - Hollandia - Sorong - Merauke
Manokwari - Biak

*Steunt
de
Stichting*

HET NATIONAAL
NIEUW-GUINEE
COMITÉ

**BOUWMAATSCHAPPIJ
HOLLANDIA N.V.**

NIEUW-GUINEA

Gevestigd te Hollandia

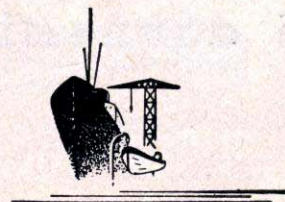
ALLE BURGERLIJKE EN UTILITEITSBOUW

**IJMUIDEN STORES
I J M U I D E N
(HOLLAND)**

**Speciaal adres op het gebied
van visserij-artikelen**

**Netten, staaldraad in alle
constructies, herculestouw,
vlaggen**

**BOTENBOUW en
CONSTRUCTIES in
ALUMINIUM en
REINFORCED PLASTIC**

Fa. MULDER & RIJKE
Postbus 48 IJMUIDEN Tel. 4308

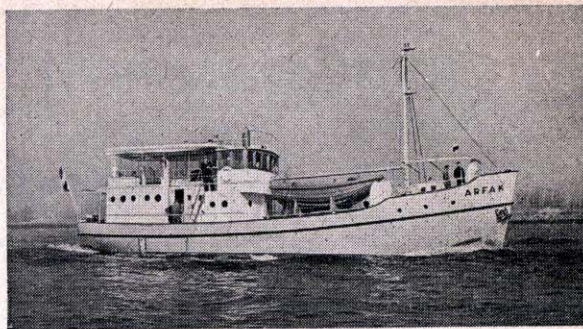

*

**KOEK
BESCHUIT-BISCUITS
SUIKERWERK-CHOCOLADE
BONBONS**

*

Verkade

MOTORCOASTER „ARFAK”

Afm.: 22.58 x 5.42 x 2.25 M.
89.16 BRT., 40.71 NRT

uitgerust met een 120 HP Kromhout diesel, type 3H3, gebouwd door de N.V. Scheepsbouwwerf „De Hoop”, Neder-Hardinxveld, voor de reis van Vlaardingen naar Hollandia (Nw. Guinea); reisduur 68 dagen, in opdracht van het toenmalige Ministerie van Uniezaken in Den Haag

REDERIJ GEBR.

WIJSMULLER N. V.

BAARN

Telef. K 2954—3741

— Tel.adres REDWIJS

**NAAMLOZE VENNOOTSCHAP
AMSTERDAMSE BALLAST MAATSCHAPPIJ**

Hoofdkantoor:

Prins Hendrikkade 133-134 - Amsterdam-C.

Dé aannemingsfirma op elk gebied

Kantoren in Nieuw-Guinea:

Hollandia,

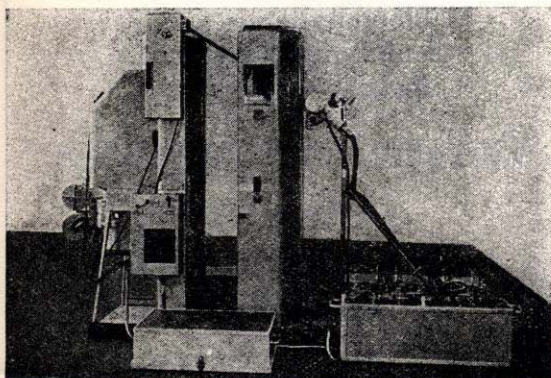
Biak,

Manokwari

N.V. Ned. Röntgen App. Fabriek
v. Leeuwenhoeksingel 69
DELFT — Telefoon 23150

Mobiele en stationnaire Röntgen Apparatuur

**Mobiele doorlichtingsinstallatie voor
Suriname en Nieuw-Guinea**

Onze tropenconstructies berusten
op een
25-jarige ervaring

Schermbeld Automaat voor Bevolkingsonderzoek met
zes-ventiel Rø-Generator
Stralenbescherming 100 %.

PUROL

Balsem en Poeder

onmisbaar in de Tropen tegen Rode
Hond, Eczema, Huidjeuk en alle
andere huidongemakken, Transpiratie
en na het bad.

DAMPO

verkoudheidsbalsem

Bij verkoudheden voor Vader, Moeder en Kind.
Ook spit, spierpijn en rheumatische pijnen
wrijft U weg met DAMPO.

„In blijde verwachting”

Dit waardevolle boek (80 pagina's), geschre-
ven door een bekende vrouwenspecialist, met
vele nuttige en bemoedigende wenken voor
vóór en ná de geboorte (alle intieme vragen
worden hierin opgelost), ontvangt U

GRATIS

bij aankoop van een

BABYDERM Set

waarin voor kinderhuidverzorging
POEDER — ZALF — OLIE — ZEEP

MIJNHARDT

Tegen verstopping: Laxeertabletten. Tegen hoest: Hoestival-Siroop, Salmiaktabletten. Kinderhoest:
Kinderhoestsiroop. Tegen pijnen van allerlei aard: Sanapirin-tabletten.
Mugolin (Antimuggenolie). Medicinale Zepen.

Imp.: „NIGIMY” Hollandia, Sorong, Merauke, Manokwari, Biak

**Onovertroffen
sinds
1575**

BOLS **FIJNE LIKEUREN
Z.O. GENEVER**

Turkenburg's
Koninklijke Zaadhandel
Bodegraven

Handel in:

Groentezaden
Bloemzaden
Landbouwzaden
Bloembollen
Tuinbouwartikelen
Insecticiden

Verzending naar de tropen

Prijscourant op aanvraag
verkrijgbaar

**VERPAKKING
en
VERSCHEPING**

van inboedels en koopmansgoederen

Liftvans met ijzeren dak, ramen en deuren
voor garage en schuur

Douaneformaliteiten, Assurantie, Opslag,
Bagageservice

Agent te Hollandia: Expeditie- en
Veembedrijf „Nieuwenhuijs"

VAREKAMP
INTERNATIONALE EXPEDITEURS N.V.
Rokin 9-15, Amsterdam, Tel. 44468, 40898
Telegramadres: VAREX

Expeditie- en Veembedrijf

„NIEUWENHUIJS"

HOLLANDIA HAVEN

Telefoon: 50

Expeditie
Transporten
Opslag
Douanezaken
Verhuizingen
Emballage
Scheepszaken
Transportverzekeringen

Agent voor Nederland:

Varekamp Internationale Expeditie N.V.
Rokin 9-15 - Amsterdam - Tel. 44468, 40898